

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

«02» октябрь, 2023

Менделеевск ш. №580

2024-2027 елларга
Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районьнда
кече һәм урта эшмәкәрлеккә,
шулай ук шәхси эшмәкәр булмаган
һәм «Һөнәри керемгә салым»
махсус салым режимын кулланучы
физик затларга ярдәм программасын
раслау турында

Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү, Менделеевск муниципаль районы территориясендә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары эшчәнлеген алып бару өчен шартлар тудыру һәм уңайлы икътисади мохит булдыру максатларында «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 209 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2003 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты

КАРАР БИРӨ:

1. 2024-2027 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районьнда кече һәм урта эшкуарлыкка, шулай ук индивидуаль эшкуарлар булмаган һәм «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларга ярдәм программасын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районьның рәсми сайтында урнаштырырга. www.mendeleevsk.tatarstan.ru "Норматив документлар" бүлегендә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесенә икътисад, АСИҮТ һәм эшкуарлыкны үстерү буенча урынбасарына йөкләргә.

Житәкче

Р.Р.Искәндәров

Килештерелде
Меңделеевск муниципаль районы комитеты
район икътисады, АСИҮТ һәм
эшмәкәрлекне үстерү буенча
Башкарма комитет житәкчесе урынбасары

Юридик бүлек башлығы

Е.С. Царёва

Татарстан Республикасы
Менделеевск
.муниципаль район
Башкарма комитетының
2023 елның 2 октябрэндәге
580 номерлы
карары белән
расланган

**Татарстан Республикасы Менделеевск
муниципаль районында
2024-2027 елларга кече һәм урта эшмәкәрлеккә,
шулай ук шәхси эшмәкәр булмаган һәм «Һөнәри
керемгә салым» махсус салым режимын
кулланучы физик затларга ярдәм»
муниципаль программасы**

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның атамасы	«2024-2027 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында «Кече һәм урта эшкуарлыкка, шулай ук индивидуаль эшкуарлар булмаган һәм «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларга ярдәм» муниципаль программасы
Программаны эшләү өчен нигез	<ol style="list-style-type: none"> 1. “2019-2023 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм” муниципаль максатчан программасының гамәлдә булу срокларын бетү (Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 26 мартындагы 166 номерлы карары белән расланган); 2. «Кече һәм урта эшкуарлык һәм индивидуаль эшкуарлык инициативаларына ярдәм» илкүләм проектын үтәү йөзеннән (Россия Федерациясе Президенты каршындагы стратегик үсеш һәм милли проектлар Советы Президиумы тарафыннан расланган (2018 елның 24 декабрдәге 16 номерлы беркетмә); 3. «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон; 4. «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 209-ФЗ номерлы Федераль закон; 5. «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2017 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы. 6. "Һөнәри керемгә салым" махсус салым режимын билгеләү буенча эксперимент үткөрү турында" 2012 елның 27 декабрдәге 422-ФЗ номерлы Федераль закон
Программаны төп эшләучеләр	Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад, сәнәгать һәм эшкуарлык бүлегә
Программаны башкаручылар	Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының вәкаләтле структур бүлекчәләре, кече һәм урта эшкуарлык субъектлары, шулай ук индивидуаль эшкуарлар булмаган һәм "Профессиональ керемгә салым" махсус салым режимын кулланучы физик затлар.
Программаның максаты	Кече һәм урта эшкуарлык субъектларын, шулай ук индивидуаль эшкуарлар булмаган һәм "Һөнәри керемгә салым" махсус салым режимын кулланучы физик затларны үстерүгә ярдәм итү, финанс ресурсларыннан файдалануны, кече һәм урта эшкуарлыкка муниципаль ярдәм инфраструктурасын үстерү исәбенә конкурентлык мохите булдыру өчен.
Программаның бурычы	1. Менделеевск муниципаль районының кече һәм урта эшкуарлык субъектларын, индивидуаль эшкуарлар булмаган һәм

«Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларны һәм Менделеевск муниципаль районының кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итү инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмаларны үстерү өчен уңай шартлар тудыру;

2. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына һәм индивидуаль эшкуарлар булмаган һәм "Һөнәри керемгә салым" махсус салым режимын кулланучы физик затларга ярдәм итү инфраструктурасын үстерү;

3. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына, индивидуаль эшкуарлар булмаган һәм «Профессиональ керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларга мәгълүмати ярдәм күрсәтүне үстерү, Менделеевск муниципаль районы эшкуарлык эшчәнлегенә абруен күтәрүгә ярдәм итү;

4. Яшьләр эшкуарлыгын үстерүгә ярдәм итү;

5. Индивидуаль эшкуарлар булмаган һәм махсус салым режимын кулланучы кече һәм урта эшкуарлардан, физик затлардан файдалану системасын кирәкле ресурсларга (жир, биналар, электр/газ/жылылык/суүткәргеч челтәрлەرگә кушылу, жиһазлар, мөлкәт һ.б.) кирәкле ресурсларга «Налог на профессиональ доход» кулланыла торган махсус салым режимын яхшырту, шул исәптән нәтижәсез файдаланылган муниципаль мөлкәткә;

6. Шәхси эшкуарлар булмаган һәм "Һөнәри керемгә салым" махсус салым режимын кулланучы кече һәм урта эшкуарлык субъектлары, физик затлар санын арттыру; жирле бюджетның салым керемнәрендә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары тарафыннан түләнгән салымнар өлешен арттыру;

7. Район икътисадында эшләүчеләрнең гомуми санында кече һәм урта эшкуарлыкта эшләүчеләрнең өлешен арттыру;

8. Хатын-кызлар эшкуарлыгын үстерүгә ярдәм итү;

9. Социаль эшмәкәрлек үсешенә ярдәм итү;

10. Сәнәгать майданчыкларын үстерүгә һәм резидентлар жәлеп итүгә ярдәм итү;

11. Авыл хужалыгында кооперацияне үстерүгә ярдәм итү;

12. Индивидуаль эшкуарларны, индивидуаль эшкуарларны, физик затларны да кертеп, «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы кече һәм урта эшкуарлык субъектларының, шул исәптән ярдәм инфраструктурасының һәм сервисларының акселерациясе системасын булдыру;

13. Шәхси эшмәкәрләр булмаган һәм «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы кече һәм урта эшкуарлык субъектларына, физик затларга мәгълүмати, консультация ярдәме

14. «Кече һәм урта эшкуарлык һәм шәхси эшкуарлык инициативасына ярдәм» илкүләм проектын гамәлгә ашыру.

Программаны гамэлгэ ашыру вакыты һәм этаплары	2024 - 2027 еллар					
Программаны финанслау күлэмнәре һәм чыганақлары	Финанслау чыганақлары	Программаны гамэлгэ ашыру еллары				
		Барлығы	2024	2025	2026	2027
	Республикаданбюджет ¹ , млн. сум.	200	50	50	50	50
	Федераль бюджет ¹ млн. сум.	400	100	100	100	100
	Барлығы млн. сум.	650	150	150	150	150
Программаны гамэлгэ ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре	<p>¹- Финанслау күләме - кече һәм урта эшқуарлық субъектларының, индивидуаль эшқуарлар булмаған һәм «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларның һәм эшмәкәрлекне яқлау инфраструктурасын төзүче субъектларның дәүләт программаларында планлаштырылған катнашуыннан чыгып, яқынча</p> <p>Программаны гамэлгэ ашыру кече һәм урта эшқуарлық субъектларының, индивидуаль эшқуарлар булмаған һәм «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларның, Менделеевск муниципаль районының социаль-икътисадый үсешендә аларның ролен күтәрүне стабилләштерүне һәм аларның торышын яхшыртуны тәэмин итәргә мөмкинлек бирәчәк. Программаны гамэлгэ ашыру нәтижәләре буенча түбәндәге нәтижәләргә ирешү планлаштырыла:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Районның кече эшқуарлық өлешен арттыру; • Кече һәм урта эшқуарлық предприятиеләре эшчәнлегенән, индивидуаль эшқуарлар булмаған һәм «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затлардан жириле бюджетка салым керемнәре үсешен тәэмин итү; • Район иқътисадына «Һөнәри керемгә салым» дигән махсус салым режимын кулланучы кече һәм урта эшқуарлық субъектларының, индивидуаль эшқуарлар булмаған һәм физик затларның кертемнәрен арттыру; • Кече һәм урта эшқуарлық субъектларының, индивидуаль эшқуарлар булмаған һәм «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларның грант 					

	<p>ярдәменә һәм эшкуарларны субсидияләүгә керү мөмкинлеген киңәйтү;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Өстәмә рәвештә кече һәм урта эшкуарлык секторында эш урыннары булдыру, шул исәптән эшсез гражданның жәлеп итү исәбенә; • Кече һәм урта эшкуарлык хезмәткәрләренәң айлык уртача хезмәт хакы үсешен тәмин итү; • Эшкуарлык эшчәнлегә белән кызыксынуны арттыру исәбенә халыкның эшлекле активлыгын үстерү; • Менделеевск муниципаль районының товар базарын конкуренциягә сәләтле товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр белән туендыру.
Программаның үтәлешен тикшереп тору	Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад, сәнәгать һәм эшкуарлык бүлегә

I. Кереш

«Кече һәм урта эшкуарлыкка, шулай ук индивидуаль эшкуарлар булмаган һәм «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларга ярдәм» муниципаль программасы Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында 2024-2027 елларга (алга таба - Программа) Россия Федерациясе Президенты каршындагы стратегик үсеш һәм милли проектлар советы президиумы (2018 елның 24 декабрдәге 16 номерлы беркетмә) тарафыннан расланган «Кече һәм урта эшкуарлык һәм индивидуаль эшкуарлык инициативаларына ярдәм» Милли проекты нигезендә эшләнгән, аның структурасына дүрт федераль проект керә:

- «Үз-үзләренә эшләүчеләргә ярдәм»;
- «Эш башлаучы эшкуарларга ярдәм»;
- «Бизнесны үстерүдә ярдәм»;
- "Ярдәм чараларын адреслы сайлап алу механизмы булган цифрлы платформа".

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итү - кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итү инфраструктурасын барлыкка китерүче Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт программалары (ярдәмче программалары), Россия Федерациясе

субъектларының дәүләт программалары (ярдәмче программалары) һәм муниципаль программалар (ярдәмче программалар) нигезендә кече һәм урта эшкуарлыкны (алга таба - Россия Федерациясе дәүләт программалары) , Россия Федерациясе субъектларының дәүләт программалары (ярдәмче программалары) һәм муниципаль программалар (ярдәмче программалар) нигезендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерүгә юнәлдерелгән чараларны үз эченә алган Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итү инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмалар эшчәнлеге.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына Россия Федерациясе законнары нигезендә теркәлгән һәм федераль законда билгеләнгән шартларга, хужалык жәмгыятьләренә, хужалык партнерлыгына, житештерү кооперативларына, авыл хужалыгы кулланучылар кооперативларына, крестьян (фермер) хужалыкларына һәм индивидуаль эшкуарларга Менделеевск муниципаль районы территориясендә эшчәнлек алып баручы һәм түбәндәге шартларга туры килә торган шартлар керә:

Юридик критерийлар

Оешманың формасы (үзенчәлекләре)	Шартлар	Искәрмә
Теләсә нинди ЖЧЖ	1 шарт. Устав капиталында РФнең, РФ субъектларының, муниципаль берәмлекләренә, ижтимагый һәм дини оешмаларның (берләшмәләренә), хәйрия һәм башка фондларның (инвестиция фондлары активлары составына керә торган катнашуның суммар өлешеннән тыш) катнашуының суммар өлеше 25 проценттан артмый; 1б) КУЭ булмаган чит ил оешмалары яисә оешмалары катнашуының суммар өлеше 49%тан артмый.	4, 5, 6 яки 7 Шартнамәгә туры килсә, КУЭ дип таныла.
Теләсә нинди АЖ	2 шарт. кыммәтле кәгазьләр базарындагы акцияләргә мөрәжәгать итүче акцияләр икътисадның югары	-

	технологияле (инновацион) секторы акцияләренә кертелгән.	
	3 шарт. : Акционерлар - РФ субъектлары, РФ субъектлары, муниципаль берәмлекләр, ижтимагый һәм дини оешмалар (берләшмәләр), хәйрия һәм башка фондлар (инвестиция фондларыннан тыш) тавыш бирүче акцияләрнең 25%ыннан артмый, ә акционерлар - КУЭ булмаган чит ил оешмалары яисә оешмалары тавыш бирүче акцияләрнең 49%ыннан артыгына ия.	-
«Интеллектуаллар» оешмалары	4 шарт. Эшчәнлек интеллектуаль эшчәнлек нәтижәләрен (ЭВМ, уйлап табулар, селекция казанышлары программалары) гамәли кулланудан (гамәлгә кертүдән) гыйбарәт. Гамәлгә куючыларга (катнашучыларга) аерым хокуклар бирелүдән гыйбарәт.	Гамәлгә куючылар (катнашучылар) - бюджет, автоном фәнни учреждениеләр йә бюджет, автоном учреждениеләр булып торучы югары белем бирү мөгариф оешмалары
- "сколковчылар" Оешмалары	5 Шарт. "Сколковчы" статусына ия	-
"Үзенчәлекле" гамәлгә куючы белән оешмалар	6 шарт: Гамәлгә куючылар (катнашучылар) - бу «РОСНАНО» АЖ яисә Инфраструктура һәм мөгариф программалары фонды	-
Билгеле катнашучылар белән ЖЧЖ	7 шарт. Катнашучылар - инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре, аларның бүлекчәләре генә	Төп шартлардан тыш, өстәмә шартлар да бар: алдагы календарь ел өчен инвалидларның башка хезмәткәрләргә карата уртача исемлек саны 50%ка яки

		аннан да күбрэк булырга тиеш, э ФОТ инвалидларының хезмэт хакы өлеше - 25%ка яки аннан да күбрэк булырга тиеш.
--	--	---

Сан буенча:

КУЭ тибы	Алдагы календарь ел өчен хезмэткэрлэрнең уртача исемлек саны	Искәрмә
Микропредприятие	15 кешегә кадәр кеше	-
Кече предприятие	16 дан 100 кешегә кадәр кеше	-
Урта предприятие	101 дән 250 кешегә кадәр	-
	251 дән 1000 кешегә кадәр	Хужалык жәмгыяте, хужалык партнерлыгы Сәнэгать һәм сәүдә министрлыгы раслаган жиңел сәнэгать предприятиеләре исемлегенә Хөкүмәтнең <u>2017 елның 22 ноябрэндәге 1412 номерлы карары</u> белән каралган тәртиптә керә.
	1500 гә кадәр кеше (<u>2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Законның 4 маддәсенә 1.1 өлеше</u>)	2022 елдан башлап жәмөгать туклануы өлкәсендәге төп эшчәнлек төре булган оешмалар өчен ("Азык-төлек продуктлары һәм эчемлекләр бирү эшчәнлегә" 56 нчы сыйныф)

Керем буенча критерийлар:

КУЭ тибы	Алдагы календарь ел өчен керемнең иң чик әһәмияте	Искәрмә
Микропредприятие	120 млн сум.	Керем барлык гамәлгә ашырыла торган эшчәнлек төрләре һәм кулланыла торган салым режимнары буенча керемнәрне кушып берләштерү юлы белән салым исәбе мәгълүматлары буенча билгеләнә
Кече предприятие	800 млн сум.	
Урта предприятие	2 млрд сум.	

Шәхси эшмәкәрләр булмаган һәм "Һөнәри керемгә салым" махсус салым режимын кулланучы физик затлар (алга таба - мәшгуль) 2018 елның 27 ноябрэндәге N 422-ФЗ (28.12.2022) Федераль законы нигезендә "Махсус салым" махсус салым

режимын билгелэү буенча эксперимент үткөрү турында шулай ук МСП категориясенә карыйлар, димәк, аларга кече һәм урта бизнес өчен каралган ташламалар кагыла.

Үзмәшгульлекне теркәү түбәндәге очракларда мөмкин:

- хезмәтләр күрсәтелә, үз куллары белән булдырылган хезмәтләр сатыла яки торак арендага бирелә;
- хезмәт хақы елына 2 400 000 сумнан артык түгел (айлык керем суммасы буенча чикләүләр юк);
- үз-үзен эш белән тәмин итү өчен рөхсәт ителгән эш;
- эш мөстәкыйль, хезмәткәрләрсез.

Үзмәшгульлеккә күчү физик затларга да, шул исәптән ШЭ статусында да мөмкин. Тагын үзмәшгульлек рәсмиләштерергә мөмкиннәр:

- декрет ялында яисә бала карау ялында булган затлар;
- хезмәт биржасында торучылар;
- пенсионерлар;
- банкротлык процедурасын узган кешеләр.

Әгәр дә ШЭ махсус салым режимнарының берсен кулланса - БНД, УСН, ЕСХН, ПСН - теркәлгәннән соң бер ай дәвамында башка салым режимнарыннан баш тартырга тиешләр.

Үзмәшгульлек өчен түбәндәге эшчәнлек төрләре туры килә:

- МТ өлкәдә ерак эш: сайтлар версткасы, дизайн, техник ярдәм;
- өйдә косметик хезмәтләр күрсәтү: керфекләргә үстерү, маникюр, эпиляция
- көнкүреш хезмәтләре, социаль ярдәм, нянялар эше;
- логопед, психолог, тренер консультацияләре;
- терлекләргә карау: кинология, вакцинация, ярдәм итү;
- фатирны арендага бирү бер тәүлеккә яки озак вакытка;
- автосервис, пассажирлар һәм йөкләр ташу;
- репетиторлык;
- үзләре житештергән продукцияне сату;
- заказга фото- һәм видео төшерү;
- чаралар һәм бәйрәмнәр уздыру;
- юридик консультацияләр һәм бухгалтерия алып бару;
- төзелеш эшләре һәм биналарны ремонтлау.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү инфраструктурасы булып Россия Федерациясе дәүләт программаларын (подпрограммаларын), Россия Федерациясе субъектларының дәүләт программаларын (подпрограммаларын), муниципаль программаларны гамәлгә ашырганда дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуны гамәлгә

ашыру өчен тээмин итүчелэр (башкаручылар, подрядчылар) сыйфатында төзелә, гамәлгә ашырыла торган коммерцияле һәм коммерцияле булмаган оешмалар системасы тора (подпрограммалар), кече һәм урта эшкуарлык субъектларын булдыру һәм аларга ярдәм күрсәтү өчен шартлар тудыручы.

Юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә субсидияләр), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товар житештерүчеләргә, эшләр башкаруга, хезмәт күрсәтүләргә тотылган керемнәрне каплау һәм (яисә) товарларны житештерүгә (сатуга) бәйлә чыгымнарны каплау максатларында, Россия Федерациясе территориясендә үстерелгән виноград продукциясе, жиңел һәм мотоцикллар автомобильләреннән тыш), эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә бәйлә чыгымнарны каплау максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмый торган нигездә бирелә.

Юридик затларга, индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товарлар, эшләр, хезмәтләр житештерүчеләргә субсидияләр бирелә: жирле бюджеттан - муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының жирле бюджет турындагы карарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган жирле администрациянең муниципаль хокукый актларында яисә аның тарафыннан вәкаләт бирелгән жирле үзидарә органнары актларында каралган очракларда һәм тәртиптә. Гамәлдәге кануннар нигезендә.

Программа эшкуарга бизнес үсешенең тормыш циклының һәр этабы өчен кирәкле ярдәм чараларын тәкъдим итү өчен структурлаштырылган: финанслауның һәм мөлкәти ярдәмнең һәркем файдалана алырлык мөмкинлеге барлыкка килгәннән алып, экспортка чыгып, бизнесны киңәйтүгә кадәр.

Шуна бәйлә рәвештә Программаны гамәлгә ашыру Менделеевск муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны нәтижәле үстерүне тээмин итәргә һәм куелган максатларга һәм бурычларга ирешергә ярдәм итәргә тиеш.

II. 2024-2027 елларга Менделеевск муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү буенча муниципаль программаның максатлары һәм бурычлары

Программаның төп максаты - кече һәм урта эшкуарлык субъектларын, шулай ук үз-үзләренә эшләүчеләрне, финанс ресурсларыннан файдалана алуны киңәйтү, кече һәм урта эшкуарлыкка муниципаль ярдәм инфраструктурасын үстерү исәбенә конкурентлык мохите формалаштыру өчен ярдәм итү.

Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү таләп ителә:

1. Менделеевск муниципаль районының кече һәм урта эшкуарлык субъектларын, үз-үзләрен эш белән тәэмин итүче һәм кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итү инфраструктурасын төзүче оешмаларны үстерү өчен уңай шартлар тудыру;

2. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына һәм үз-үзләрен тотучыларга ярдәм итү инфраструктурасын үстерү;

3. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына һәм үз-үзләренә эшлөүчеләргә мәгълүмати ярдәм күрсәтүне үстерү, Менделеевск муниципаль районы эшкуарлык эшчәнлегенең абруен күтәрүгә ярдәм итү;

4. Яшьләр эшкуарлыгын үстерүгә ярдәм итү;

5. Кирәкле ресурсларга (жир, бина, электр/газ/жылылык/суүткәргеч челтәрләргә кушылу, жиһазлар, мөлкәт һ.б.) үз-үзләрен тотучы кече һәм урта эшкуарлардан файдалану системасын яхшырту, шул исәптән нәтижәсез файдаланыла торган муниципаль мөлкәткә;

6. Үз-үзләрен эш белән тәэмин итүче кече һәм урта эшкуарлык субъектлары санын арттыру; жирле бюджетның салым керемнәрендә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары тарафыннан түлэнгән салымнар өлешен арттыру;

7. Район икътисадында эшлөүчеләрнең гомуми санында кече һәм урта эшкуарлыкта эшлөүчеләрнең өлешен арттыру;

8. Хатын-кызлар эшкуарлыгын үстерүгә ярдәм итү;

9. Социаль эшкуарлыкны үстерүгә ярдәм итү;

10. Сәнэгать майданчыкларын үстерүгә һәм резидентлар жәлеп итүгә ярдәм итү;

11. Авыл хужалыгында кооперацияне үстерүгә ярдәм итү;

12. Шәхси эшкуарларны, шул исәптән ярдәм күрсәтү инфраструктурасын һәм сервисларын да кертәп, кече һәм урта эшкуарлык субъектларының акселерациясе системасын булдыру;

13. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына үз-үзләрен тотучыларга мәгълүмати, консультация ярдәме күрсәтү;

14. «Кече һәм урта эшкуарлык һәм шәхси эшкуарлык инициативасына ярдәм» милли проектын гамәлгә ашыру.

III. Менделеевск муниципаль районында агымдагы вәзгыятьне анализлау, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү проблемаларын бәяләү

«2020 елга кадәр һәм 2030 елга кадәр чорга кластерлы якин килү нигезендә Татарстан Республикасының житештерү көчләрен үстерү һәм урнаштыру»

программасы кысаларында үткэрелгән Татарстан Республикасының икътисадый районлаштыруы нигезендә Менделеевск шәһәре һәм Менделеевск муниципаль районы Татарстан Республикасының Кама икътисади районы составына керә, үз потенциалы буенча Башкала икътисадый районыннан соң икенче урында тора.

Эшмәкәр Менделеевск муниципаль районының икътисадый һәм социаль бурычларын хәл итүдә мөһим роль уйный, чөнки яңа эш урыннары булдыруга, кулланучылар базарын товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр белән баетуга, район халкының икътисадый мөстәкыйльлеген, салым керемнәренә тотрыклылыгын тәмин итә. Эшқуарлыкны үстерү Менделеевск муниципаль районының социаль-икътисадый үсешендә өстенлекле бурычларның берсе булып тора. Нәкъ менә кече һәм урта эшқуарлык өлкәсендә яңа урта сыйныф - соңгы вакытта зур игътибар бирелә торган граждан жәмгыяте барлыкка килү нигезе формалаша.

Менделеевск муниципаль районы икътисады структурасы эре предприятиеләр, аерымланган бүлекчәләр булуы белән аерылып тора, алар районыбызның кече һәм урта бизнесы составында исәпкә алынмый:

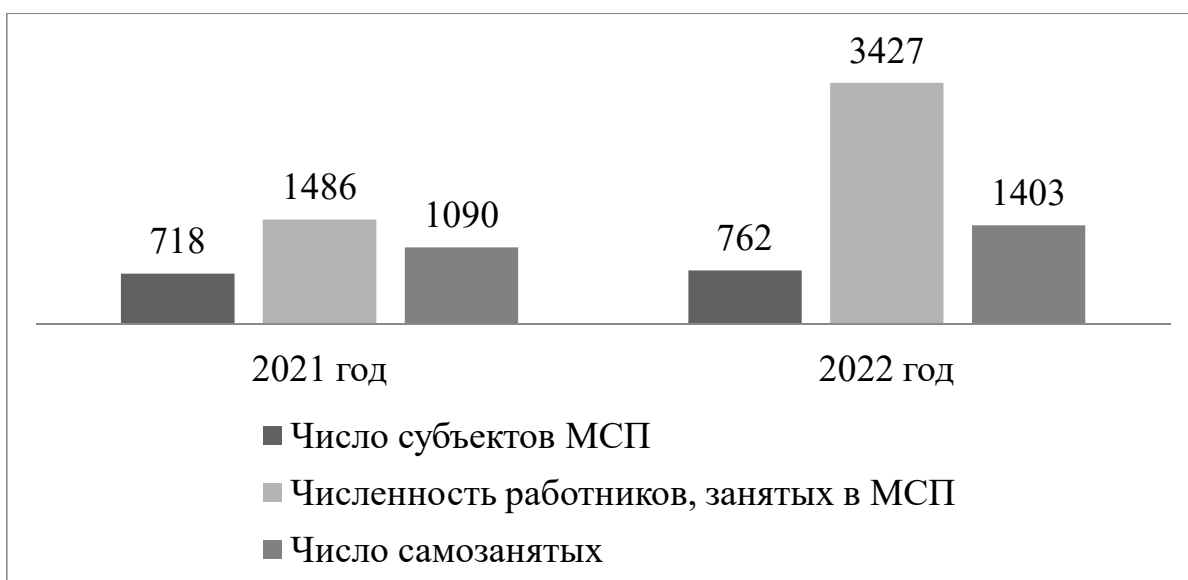
- химия сәнәгате - «Аммоний» АЖ, «Л.Я. Карпов исемендәге химия заводы» АЖ. , «Менделеевсказот» ЖЧЖ

- чыгару сәнәгате - «Татнефть» ГАЖ («Прикамнефть» НГТИ, «Ритэк» АЖ);

- Сәламәтлек саклау - “Ижминводы - Шифалы су” шифаханәсенә шәхси ярдәмче программасы.

Кече һәм урта эшқуарлык - динамик үсеш алучы бизнес секторы, ул районның икътисадый үсеш темпларын, тулаем территорияль продуктның структурасын һәм сыйфатын, халыкның эш белән тәмин ителешен һәм социаль тотрыклылыкны тәмин итүне билгели.

Аның мөһим үзенчәлеге - инвестицияләргә тизләтелгән үзләштерүгә сәләт, әйләнештәге чараларның югары әйләнеше, актив инновацион эшчәнлек. Шуның белән бергә, бизнесның бу төрөнә чагыштырмача түбән керемлек, хезмәтнең югары интенсивлыгы, яңа технологияләр кертүдә катлаулылык, үз ресурсларының чикләнәргә һәм кискен көндөшлек көрәшендә югары куркыныч хас.

Кече һәм урта эшқуарлық субъектларының бердәм реестры мәғлүматлары буенча Менделеевск муниципаль районында теркәлгән кече һәм урта эшқуарлық субъектларының гомуми саны 2022елның 31 декабренә 762 берәмлек тәшкіл иткән. 1403 берәмлек үз-үзенә эшләүчеләрнең гомуми саны.

Менделеевск муниципаль районының эшқуарлық өлкәсен үстерүнен төп тенденцияләре

Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	ел		
		2020	2021	2022
КУЭ субъектлары саны	берәмлек	798	718	762
<i>узган елга карата %</i>	<i>%</i>		89,9	106,1
тулаем территориаль продуктта кече һәм урта эшқуарлық субъектлары өлеше	берәмлек	7,3	7,4	7,5
<i>узган елга карата %</i>	<i>%</i>		101,5	101,3
Үз-үзләренә эшләүчеләр саны	берәмлек	655	1090	1492
<i>узган елга карата</i>	<i>%</i>		166,4	136,8

Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларында 3272 кеше эшли.

2022 ел нәтижәләре буенча тулаем территориаль продуктта кече һәм урта эшқуарлық субъектлары өлеше 7,5% тәшкіл итә.

Шунысын билгеләп үтәргә кирәк, реаль секторда кече һәм урта эшқуарлықның үсеш дәрәжәсенә икътисадый үсешнең уртача сроклы перспективада тотрыклылығы бәйле.

Кече предприятиеләрне дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алу системасына кергү - базар мөнәсәбәтләрен

үстерү өчен уңайлы шарт, ул югары квалификацияле яңа эш урыннары булдыруны тәэмин итәргә, кече һәм эре предприятиеләрнең хезмәттәшлегенә ярдәм итәргә сәләтле. Дәүләт һәм муниципаль заказ системасы шактый үтә күренмәле һәм ачык.

Республика Маркетинг үзәге (РМЦ) - Татарстан Республикасы тәэмин итүчеләре продукциясен куллану базарларына чыгару функцияләрен агрегаторы. ТР житештерүчеләре үз продукциясе турында "Тәкъдимнәр каталогы" ресурсында тәкъдимнәр урнаштыра. Сатып алуучылар үз ихтыяжларын "Ихтыяжлар каталогы" ресурсына һәм системаның сатып алу модуленә урнаштыра. Шулай итеп, сатып алуучыларга республика производствосы продукциясе белән сорау канәгатьләнדרү күздә тотыла.

Һәр районда үз продукцияләрен сатарга теләгән эшмәкәрләр бар, яисә продукцияләрен алар дилер белән тәэмин итүчеләр булып тора, шулай ук житештерү өчен кирәкле чимал сатып алалар. Маркетинг үзәге агрегаты аноним һәм һәркем файдалана алырлык электрон процедуралар уздыруны тәэмин итә. Бер район эшмәкәрләре сатуларда теләсә кайсы районнан республика дәрәжәсендә теләсә нинди заказ бирүчеләр катнаша ала. Агрегатор аша сатып алуларны гамәлгә ашыру

сатып алуга тотыла торган акчаларны һәм сатып алу процессын оештыруга вакытны экономияләргә мөмкинлек бирә. РМЦ ресурсларында 2022 елда табыш алган Менделеевски тәэмин итүчеләре саны - 9 бер. Республика сатучылары РМЦ ресурсларында алган керем - 35,2 млн. сум. ТР РМЦ сатып алу модулендә тарифларны жайга салу оешмалары (ТРО) 31.12.2022 елга торышы буенча 15,5 млн. сумлык нәтижәле процедуралар башкарган.

Кече бизнес субъектларын финанслауның традицион чыганакалары тотрыклы үсә. Банктар нигездә бюджет алдында бурычлары булмаган, салым документларында рәсми рәвештә декларацияләнгән финанс-тотрыклы хәле булган предприятиеләргә кредитлар бирә. Бу, үз чиратында, кече эшмәкәрлек субъектларынан салым кертемнәре хисабына бюджет керемнәре артуга китерә.

Хәзерге вакытка ирешелгән эшқуарлык үсеше дәрәжәсе тиз арада яңа эш урыннары булдыру, базарда ихтыяж һәм тәкъдимнәрне жанландыру, халыкның икътисадый актив өлешендә шәхси эшқуарлык инициативасы хисабына керемнең мөстәкыйль чыганакалары барлыкка килү өчен житәрлек түгел.

Кече һәм урта эшқуарлык субъектларының эшчәнлеге, бигрәк тә житештерү өлкәсендә, күп очракта башкарма хакимият органнары гамәлләренә бәйле. Программаның төп чаралары, барыннан да элек, эшқуарлык үсешен тоткарлый торган проблемаларны хәл итүгә юнәлдерелгән:

- кече эшқуарлыкны финанслауның үсеш алмавы;
- үз-үзен финанслау (кредит берлекләре, жәмгыятьләр үзара иминият һәм башкалар; мпханизмнары булмау

- эшкуарларның ышанычлы социаль якланганлыгы һәм иминлеге булмау;
- кече һәм урта бизнесның базар һәм дәүләт структуралары белән үзара хезмәттәшлегенә оештыру мәсьәләләре;
- кече эшкуарлык субъектларына гамәлдәге законнардагы үзгәрешләр турында җитәрлек мәгълүмат булмау, кече эшкуарлыкны үстерү юлында административ киртәләр булу.

Эшкуарлык эшчәнлеге субъектлары тарафыннан карарлар кабул итүне таләп итә торган проблемалар түбәндәгеләр:

- кече эшкуарлык субъектларының түбән социаль җаваплылыгы (ялланган хезмәткәрләр белән хезмәт мөнәсәбәтләрен рәсмиләштермәү, хезмәт өчен түләү фондын киметү һәм аны «конвертлы» формада түләү,

мәҗбүри пенсия иминләштерүе һәм социаль иминиятләштерү турындагы законнарны үтәмәү).

Булган каршылыкларны бетерү һәм райондагы кече һәм урта эшкуарлыкны алга таба эзлекле төстә үстерү бары тик мәгълүмат, консультация, финанс юнәлешләрендә, мөлкәт белән тәмин итү, эшлекле элементләр һәм кооперация аша комплекслы һәм адреслы ярдәм күрсәтү, шулай ук коллектив ихтыяҗ эшкуарларда барлыкка килергә мөмкин булган башка аспектларда максатчан эш алып бару юлы белән генә мөмкин. Программа билгеләнгән максатларга ирешү өчен җирле хакимият органнары көчләрен берләштерергә һәм оптимальләштерергә ярдәм итәчәк.

Бизнес алып баруның гомуми шартлары кече эшкуарлык субъектлары эшчәнлегенә төрлечә йогынты ясаучы күп санлы факторлардан төзелә. Эшкуарлык эшчәнлегенә йогынтыны бәяләү өчен, аларның эшкуарлык эшчәнлегендәге иң кискен проблемаларны аерып күрсәтергә (билгеләргә) мөмкин.

Бик еш телгә алына торган проблемалар арасында: салым салуның югары дәрәжәсе, финанс чаралары җитмәү, кулланучыларның түли алмавы, предприятие продукциясенә ихтыяҗ җитәрлек булмау. Шулай ук алдынгы позицияләрдә кредит алу һәм квалификацияле кадрлар җитмәү белән кыенлыктар тора. Предприятиенә тотрыклы эшләве өчен мәгълүматка ия булу, коммерция һәм юридик мәсьәләләр буенча консультация бирү дә мөһим фактор булып тора.

Менделеевск муниципаль районы башлыгының 2022елның 12 маендагы 11 номерлы карары белән «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131 номерлы Федераль закон нигезендә һәм Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының һәм хужалык субъектларының уртақ гамәлләрен координацияләү максатларында Менделеевск муниципаль районы Эшкуарлыкны һәм инвестицияләргә үстерү

советы төзелде һәм расланды. Эшлекле очрашуларда инвестиция проектының бизнес-планы тәкъдим ителә, төзелеш, кече һәм урта бизнесны субсидияләү өчен жир кишәрлеге бирү карала.

IV. Менделеевск муниципаль районының икътисадның төрле тармакларында кече һәм урта эшкуарлыгын үстерү

Менделеевск муниципаль районы төп химия, минераль ашламалар житештерү, нефть, иярчен газ чыгару белән шөгылләнә. Жир асты байлыктарында төзелеш материаллары һәм югары сыйфатлы жир асты сулары сәнәгәте өчен төче һәм минераль су запаслары тупланган. Кече бизнес субъектларының икътисадый эшчәнлегенә төп төрләр: сәүдә өлкәсе, авыл хужалыгы, житештерү, төзелеш, эшкәртү производстволары, күчәмсез милек белән операцияләр.

01.01.2023 елга районда кулланучылар базары объектларының гомуми саны 219 берәмлек тәшкил итә, шул исәптән:

- ваклап сату 219 объекты;
- 21 жәмәгать туклануы объекты;
- Көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өлкәсендә 27 объект.

Тикшеренүче предприятиеләр даирәсе буенча ваклап сату товар әйләнеше күләме 2022 елда 3,2 млрд. сум тәшкил итте яисә узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда 106 % тәшкил итте (чагыштырма бәяләрдә). Бер ваклап сату базары, 8 сәүдә үзәге эшли.

Эре сәүдә чөлтәләре тәкъдим ителде: 6

2022 елда тиешле предприятиеләр буенча жәмәгать туклануы әйләнеше 85,6 млн. сум яисә 2,3% (чагыштырма бәяләрдә) 2021 ел дәрәжәсенә туры килә.

Халыкка түләүле хезмәтләр күләме 2022 елда 12,3 млн. сум тәшкил иткән, ягъни 2011 ел дәрәжәсенә карата 1,8%.

V. Кулланучылар базарын үстерү

Кулланучылар базары Менделеевск муниципаль районын сәүдә, жәмәгать туклануы һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәмин итүнең мөһим сегментларының берсен алып тора, халыкның икътисадый үсешенә һәм мәшгульлегенә үстерүгә, кече һәм урта бизнесны үстерүгә ярдәм итә, Менделеевск муниципаль районы бюджетына зур өлеш кертә.

Кулланучылар базары башка базарларга турыдан-туры бэйле, акча керемнәренә, халыкның түләү сәләтенә йогынты ясый, товар-акча мөнәсәбәтләрен жайга сала, шуна күрә кулланучылар базарын нәтижәле үстерү шартларын тудыру районның икътисадый сәясәтенә мөһим өлешләрәнән берсе булып тора.

Менделеевск муниципаль районында кулланучылар базарының шактый үсеш алган инфраструктурасы төзелде, ул тотрыклылык белән характерлана, халыкны азык-төлек, товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр белән территориаль яктан тәмин итә.

Менделеевск муниципаль районында 64 азык-төлек кибете, 11 федераль сәүдә объекты бар. Шулардан 4 кибегә («Без продавца», «Экономная хозяйка», «По пути» Менделеев урамнары буенча и «По пути» (Төньяк урамы,11), сәүдә чөлтәләрендә («Пятерочка» 4 кибете, 6 «Магнит» кибете, «Победа» кибете) көн саен бәяләр һәм товарлар запаслары мониторингы алып барыла.

Азык-төлек продуктларына бәяләр үсешен тоткарлау һәм шәһәр халкын авыл хужалыгы продукциясе һәм көндәлек азык-төлек товарлары белән тәмин итү максатларында Менделеевск шәһәрендә авыл хужалыгы ярминкәләре уздырыла.

Шулай ук Менделеевск муниципаль районында сезонлы стационар булмаган сәүдә объектлары өчен муниципаль ярдәм эшли. Үз продукциясен сатарга шәхси ярдәмче хужалыклар һәм шәхси ярдәмче хужалыклар өчен буш урыннар бар.

Гомумән, Менделеевск муниципаль районының кулланучылар базары тотрыклы һәм тотрыклы, товар белән тәмин ителешнең шактый югары дәрәжәсенә һәм үсешнең уңай динамикасына ия.

Базарда конкуренцияне анализлау түбәндәге проблемаларны ачыкларды:

- эре чөлтәр компанияләре кертелү аркасында конкуренцияне көчәйтү һәм «адымлы» файдалану объектларын киметү;
- эре сәүдә чөлтәләре объектлары аша жирле продукцияне реализацияләү кыенлыктары:
- логистик чылбырлар булмау һәм товарлар бәясенә артуы;
- энергия ресурстары бәяләрен, кредитлар буенча ставкаларны арттыру, халыкның сатып алу сәләтен киметү һәм кадрлар жетмәү

Кулланучылар базарын муниципаль жайга салуның төп бурычлары:

- базарны товарлар белән тутыруны һәм халыкның товарлар һәм хезмәт күрсәтүләргә ихтыяжын канәгатьләндерүне тәмин итү;
- халыкның түбән керемле төркемнәре мәнфәгатьләрен яклау;
- намуслы конкуренцияне тәмин итү, базарны монополизацияләүгә юл куймау;
- кулланучылар хокукларын яклау.

Бу очракта жайга салу механизмнары булып торалар:

- салым ташламаларын һәм ташламалы кредитлар билгеләү;
- объектлар урнаштыру, биналарны арендага бирү өчен жир кишәрлекләре бүлөп бирү;
- заемнар буенча гарантияләр бирү;
- муниципаль заказ бирү;
- аренда түләве ставкаларын үзгәртү;
- социаль әһәмиятле товарларның мәжбүри (минималь) ассортиментын билгеләү;
- кулланучылар хокукларын, сәүдә, санитария, әйләнә-тирә мохитне үтәүне административ контрольдә тоту.

Халыкка көнкүреш хезмәт күрсәтүдә парикмахер, төрле матурлык салоннары хезмәтләре, киём-салым ремонтлау һәм тегү, аяк киеме һәм автосервислар ремонтлау өстенлекле үсеш ала.

VI. Яшьләр арасында эшқуарлыкны үстерү

Яшьләр эшқуарлығы икътисадый, социаль проблемаларны хәл итүдә зур роль уйный, мәсәлән, яңа эш урыннары булдыру һәм яшьләр арасында эшсезлек дәрәжәсен киметү.

Муниципаль дәрәжәдә яшьләр эшқуарлығын үстерүдә түбәндәге проблемаларны күрсәтергә мөмкин:

- районнан ел саен актив яшьләр китү (Казан шәһәрәнә, Яр Чаллыга);
- яшьләр эшқуарлығын җайга сала торган федераль закон чыгару базасы булмау,
- финанс элементларын да кертәп, конкрет яшьләр эшқуарлығына дәүләт ярдәме системасы начар үскән;
- яшьләр эшқуарлығына ярдәм итү һәм аны үстерү инфраструктурасының җитәрлек дәрәжәдә эшләмәве;
- яшьләр эшқуарлығына начар мәгълүмати ярдәм күрсәтү, эшқуарлык нигезләрен белмәү, көчле салым авырлығы.

Яшьләр эшқуарлығын үстерү өчен хәзерге этапта яшьләр арасында эшқуарлык эшчәнлеген популярлаштырырга кирәк. Хәл итү өчен түбәндәгеләр кирәк:

- уен һәм тренинг чаралары үткәрергә;
- өлкән сыйныф укучылары өчен эшқуарлык буенча олимпиадалар үткәрергә;
- яшьләрне белем бирү курсларына чакырырга;
- ихтыяҗга һәм лаеклы һөнәргә караган кебек, эшқуарлыкка уңай мөнәсәбәт формалаштыручы социаль реклама чыгаруны оештырырга;

- яшь эшкуарларга дәүләт ярдәме турында мәгълүмат бирергә;
- Бизнес-проектлар үткәрелә торган конкурслар турында яшьләргә мәгълүмат бирергә.

«Кече һәм урта эшмәкәрлек һәм шәхси эшмәкәрлек инициативаларына ярдәм» илкүләм проектының гамәлгә ашыру кысаларында Татарстанның социаль һәм яшь эшмәкәрләре ТР Икътисад министрлыгынан 500 мең сумга кадәр грант алырга мөмкин.

Шулай ук дәүләттән субсидияләр 25 яшькә кадәргә яшь эшмәкәрләргә дә мөмкин. Шулай ук вакытта акчаларны индивидуаль эшкуарлар да, предприятиеләрне гамәлгә куючылар да алырга мөмкин - ШЭ һәм 25 яшькә кадәргә затлар (шулай ук кәһинә) тарафыннан нигезләнган юридик затлар. Әгәр сүз юридик зат турында барса, грантка гариза биргән вакытта эшмәкәр предприятиенң устав капиталындагы кимендә 50% өлешенә ия булырга тиеш.

Алынган акчаларны бизнес-проектларны гамәлгә ашыруга бәйлә чыгымнарда - бинаны арендага яисә ремонтлауга, жиһазлар сатып алуга, коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә һәм башка эшкуарлык максатларына жиһазларга мөмкин булган.

Проектны финанслау күләме конкурс комиссиясе әгъзаларын бәяләү нәтижеләре буенча билгеләнәчәк һәм 100 дән 500 мең сумга кадәр тәшкил итәчәк. Шулай ук вакытта эшмәкәр субсидияне проектка үз акчаларының кимендә 25%ы кергән очракта алырга мөмкин.

2022 ел дәвамында. Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы, «Минем бизнес» үзәге белән берлектә, тәҗрибәле остазлар һәм белгечләр җәлеп итеп, социаль һәм яшьләр эшкуарлыгын үстерү мәсьәләләре буенча укулар уздырды. Уку программаларының нәтиҗәсе республиканың социаль юнәлешле бизнесын социаль предприятиеләр исемлегенә керту һәм 60 тан артык яңа КУЭ субъектын теркәү булды.

Яшь социаль эшмәкәрләр (14-35 яшь) Яшьләр эшләре буенча федераль агентлыкка (Росмолодежь) ярдәм сорап мөрәҗәгать итә ала.

Росмолодежь яшь эшмәкәрләрнең җәмгыятьне үстерүгә һәм социаль проблемаларны хәл итүгә юнәлтелгән проектларына финанс грантлары ярдәме программасын актив үстерә.

Финанс ярдәмен алу өчен Грант яшьләр инициативалары конкурсында катнашуга гариза бирергә һәм Грант конкурсы экспертлары ярдәм итәчәк үз проектың тәкъдим итәргә кирәк.

VII. Сәнәгать майданчыкларын үстерү.

«Менделеевск 2.0» сәнэгать паркы» эре инфраструктура проекты житештерү кластеры үсешенең мөһим ноктасы булып тора. Проект Татарстан Республикасы Рәисе ярдәмендә, М-7 федераль Трассасына тоташып төзелә.

«Менделеевск 2.0» сәнэгать паркы - greenfield тибындагы муниципаль сәнэгать паркы, 28 гектар майданлы, ул йөк ташу, логистика, житештерү өлкәсендә эшләүче предприятиеләрне урнаштыру өчен билгеләнгән.

Гомуми майданы 28 гектар.

Муниципаль милек рәвешендә

Мөмкин санда резидентлар 8

Махсуслашу: логистика, сәнэгать, эшкәртү өлкәсе предприятиеләре һәм башкалар.

Көчле яктар:

1. Казан-Ижау федераль трассасына кушылу (М7 трассасына чыгу)

2. Инженерлык инфраструктурасына тоташтыруның техник мөмкинлеге булу

4. Алабуга һәм Алабуга МИЗ якинлыгы 3

5. АГНКСка якин булу (РариТЭК)

«Менделеевск 2.0» сәнэгать паркы территориясе:

– Жир кишәрлегенң майданы: 28,7 гектар (шуларның 14,8 е резидентлар урнаштыру өчен)

– Гамәлгә ашыру срогы - 2023-2025 еллар.

План

- резидентлар саны: 8 компания

- инвестицияләр күләме: 2,3 млрд. сум.

- эш урыннары саны: 290 кеше

Жирнең кадастр номеры:

16:27:0401:1618 - 28,7 гектар.

Резидентлар өчен файда:

Дәүләт исәбенә инженерлык инфраструктурасы перспективасы, аңа юллар, су, газ, электр энергиясе һ. б. керә;

арендадан азат ителгән жир кишәрлекләрен бушлай бирү;

Энергия белән тәмин итүгә ташламалы тариф булырга мөмкин;

Транспорт салымыннан азат итү;

Яңа АГНКС якинлыгы (РариТЭК);

• АСИҮТ ташламалы (Табышка салым 5-13%, Жиргә салым 0%, мөлкәткә салым 0%.

«Бондюжский» индустриаль паркы - индустриаль (сәнэгать) парк, яңа житештерү предприятиеләре төзү өчен икътисадый-отышлы һәм ташламалы шартлар тудыру максатында инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы белән тәэмин ителгән элек булган төзелеш базасы нигезендә төзелгән.

Тип - Brownfield

Жир кишәрлегенең мәйданы - 2,28 гектар

Эзер бүлмәләренең мәйданы - 1,66 мең кв.м.

(офис 0,6 мең кв.м., житештерү 1,05 мең кв.м.)

Паркның максаты һәм бурычлары:

- Эшкуарлык эшчәнлеген ташламалы шартларда алып бару өчен эзер житештерү һәм офис биналары бирү;
- Менделеевск районы, Татарстан Республикасы территориясен, икътисадның эшкәртү тармакларын үстерү, продукциянең яңа төрләрөн житештерү, аеруча прогрессив технологияләрне һәм производстволарны гамәлгә кертү;
- Гамәлдәге сәнэгать производстволарының яңаларын оештыру һәм аларны камилләштерү һ.б.;
- Иске сәнэгать предприятиеләрен төзүне стимуллаштыру.

«Бондюжский» индустриаль паркы территориясен тасвирлау:

- Шәһәрнең елга портына кадәр ераклык - 7 км;
- М7 - 20 км федераль трассасына кадәр ераклык;
- Тимер юлга кадәр ара - 0,5 км;
- Эре сәнэгать һәм химия предприятиеләренә яқын булу;
- «Бигеш» халыкара аэропортына кадәр ераклык - 47 км;
- Инновацияле-сәнэгать үсешенең алга киткән структурасын («Алабуга» МИЗ, «Мастер» КИП, IT-парк).

«Л.Я. Карпов исемендәге химия заводы» АЖ файдаланылмый торган житештерү биналары өлешендә «Менделеевск сәнэгать паркы» муниципаль дәрәжәдәге сәнэгать майданчыгы булдырылган һәм эшли, парк мәйданы 8 га, житештерү биналары мәйданы 24,5 мең га.

Сәнэгать паркының гамәлдәге резидентлары:

- «Кама-Сакс» ПП» ЖЧЖ - полипропилен капчыклары һәм биг-беглар житештерү;
- «Силикат» ЯАЖ - кремнезоль һәм силиказоль житештерү;
- "СБ сәүдә йорты плюс" ЖЧЖ - Икенчел чималны эшкәртү;
- "Концерн Карпов" ЖЧЖ - тонерлар житештерү.

VIII. Үз-үзләренә эшләүчеләргә ярдәм

Шәхси эшмәкәрләр булмаган һәм "Һөнәри керемгә салым" махсус салым режимын кулланучы физик затлар (алга таба - мәшгуль) 2018 елның 27 ноябрендәге N 422-ФЗ (28.12.2022) Федераль законы нигезендә "Махсус салым" махсус салым режимын билгеләү буенча эксперимент үткәрү турында шулай ук КУЭ категориясенә карыйлар, димәк, аларга кече һәм урта бизнес өчен каралган ташламалар кагыла.

Хәзерге вакытта үз-үзен эш белән тәмин итү икътисадның "күлэгә" сегменты буларак кабул ителә. Әмма үз-үзләрен тәмин итүчеләр аның яңа двигателе булырга мөмкин. Микроэшкүарлар саны арту безнең илнең югары технологияләр гасырында уңышлы үсешенә нигезе булып тора.

Менделеевск муниципаль районында 1403 үзмәшгульлек теркәлгән.

Үз-үзләренә эшләнүчеләр өчен мөмкин булган ярдәм чаралары: финанс һәм мәгариф хезмәтләре.

Белем бирү хезмәтләрен алу өчен түбәндәгеләр кирәк:

1. "Дәүләт хезмәте" ЕСИА аша МСП.РФ Цифрлы платформасында авторизацияләнәргә.

2. "Сервис" вкладкасына күчәргә.

3. «Региональ ярдәм чараларын» сайларга

4. "Ярдәм алырга" дигән кнопкага басарга.

5. Кирәкле хезмәтне сайларга

6. анкета тутырырга.

7. Гариза бирергә һәм шәхси кабинеттагы статусны күзәтергә.

"Үзмәшгульләр 2023" микрофинанс продукты

Суммасы - 50 000 сумнан 500 000 сумга кадәр;

Ставка - Россия Банкының төп ставкасының 1/2 дән 5,5% ка кадәр;

Вакыты - 6 айга кичектерү мөмкинлеге белән 3 айдан 36 айга кадәр.

Финанслау шартлары:

1) Татарстан Республикасы территориясендә теркәлгән һәм эшчәнлек алып баручы. Шулай ук вакытта, соңгы тапкыр исәпкә куелу датасыннан салым түләүче буларак һөнәри керемгә салым кимендә бер ай узарга тиеш;

2) Үзмәшгульлек хезмәтләре Федераль салым хезмәте алдындагы бурыч булмаганда гына күрсәтелә.

Коворкинг

Көнәңә 100 сум үзмәшгульләр өчен эш урыны. Мәйданда һөнәри керемгә салым түләүче теләсә кайсы зат эшли ала, дүшәмбедән пәнжешәмбегә кадәр 9.00 дән 18.00 сәгатькә кадәр һәм жомга көнне 17.00 сәгатькә кадәр Казан шәһәре, Петербург ур., 28 йорт. Көнәңә 100 сумга яисә аена 1000 сумга уңайлы эш зонасы, бушлай вай-фай, принтер һәм сул белән кулер бирелгән.

"Саклык банкы"ннан бизнес-класс

Тормышка сэләтле бизнес-идеяне сайлау буенча онлайн-программа, сервис һәм сатулар төзү инструментларын һәм ысулларын эзләү.

Курс онлайн-форматта үткәрелә, сервиста видеодәресләр һәм үз эшен башларга ярдәм итә торган өстәмә материаллар жыелган. Хезмәт түләүсез нигездә бирелә.

Потенциаль катнашучы <https://business-class.pro/> сайтында теркәлергә тиеш.

1. Программада теркәлү өчен кулланучы шәхси мәгълүматларның формасын тугырырга, шәхси белешмәләренә эшкәртүгә һәм саклауга ризалык бирергә, шулай ук почтаны расларга тиеш.

2. Бер катнашучы программа сайтында бары тик бер генә аккаунт теркәргә хокуклы. Бер катнашучының берничә аккаунты ачыкланган очракта оештыручылар катнашучыны программадан төшереп калдыру хокукын калдыра.

3. Оештыручылар кулланучыларны теркәүне туктаусыз срокка туктатып торы хокукын калдыра

«КУЭ» Корпорациясе» АЖ тренингалары

Бизнес булдыру күнекмәләрен өйрәтү буенча потенциал һәм башлап килүче эшкуарлар өчен тренинг. Хезмәт түләүсез нигездә бирелә. Тренинг КУЭ корпорациясенең сертификацияләнгән бизнес-тренеры тарафыннан көндезге формада уздырыла. Тренингка потенциал, шулай ук гамәлдәге эшмәкәрләр дә килергә мөмкин. Тренингка теркәлү тренинг башланырга 7 көн кала ачыла.

Үз-үзләренә эшләучеләр өчен маркетинг чыгу хезмәте

Хезмәт күрсәтү шәхси кабинет, текст материаллары эзерли торган товар карточкалары булдыруны, продукцияне фотога төшерүне (кирәк булганда), складны көйләүне, шулай ук маркетинг (Ozon, WildBerries, KazanExpress) сайлап алу буенча консультацияне үз эченә ала.

Хезмәт күрсәтү түбәндәге шартларны бер үк вакытта үтәгәндә «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларга бирелә:

- мөрәжәгать итү датасына кимендә 3 ай дәвамында салым түләүче статусына ия һәм физик затны салым түләүче сыйфатында һөнәри керемгә салым буларак исәпкә кую (исәпкә алудан төшерү) турында белешмә бирде;

- эшчәнлекнең бөтен чорында 0 сумнан артык суммада һөнәри керемгә карата түләүләр яисә салым түләгән затлар;

- Татарстан Республикасы территориясендә теркәлгән һәм эшчәнлек алып бара.

Заявка гариза биргән вакыттан алып 14 эш көне эчендә карала. Хезмәтне күрсәтү вакыты шартнамә белән билгеләнә.

РФ территориясендә күргәзмә-ярминкә чараларында үзмәшгульләренә катнашуын финанслау

Хезмэт күрсәтү Россия Федерациясе территориясендә күргәзмә-ярминкә чараларында катнашуны финанслауны үз эченә ала. Теркәү жыемы, күргәзмә мәйданын арендау һәм жиһазлар түләнә.

Хезмэт күрсәтү Татарстан Республикасы территориясендә теркәлгән һәм үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы, шулай ук «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә КУЭ субъектларына караган гариза бирүчеләргә бирелә.

Гариза бирүчеләр түбәндәге шартларны бер үк вакытта үтәгәндә хезмәтләр күрсәтүгә дөгъва итәргә хокуклы:

- кредит оешмалары, иминият оешмалары (кулланучылар кооперативларыннан тыш), инвестиция фондлары, дәүләтнеке булмаган пенсия фондлары, кыйммәтле кәгазьләр, ломбардлар базарында профессиональ катнашучылар булып саналмый;
- продукцияне бүлешү турындагы килешүдә катнашмый;
- уен бизнесы өлкәсендә эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырмыйлар;
- гомуми таралган файдалы казылмалардан тыш, файдалы казылмалар чыгаруны һәм (яисә) сатуны гамәлгә ашырмыйлар.

IX. Социаль эшкуарлыкны үстерү

"Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында" 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә социаль предприятие - социаль эшмәкәрлек өлкәсендә эшчәнлек алып баручы кече һәм урта эшкуарлык субъекты, түбәндәге шартларның берсенә яки берничәсенә туры килә:

1 шарт.

КУЭ субъекты түбәндәге категорияләренң мәшгульлеген тәэмин итә:

- инвалидлар һәм сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән затлар;
- балигъ булмаган балаларны, шул исәптән инвалид балаларны тәрбияләүче ялгыз һәм (яисә) күпбалалы ата-аналар;
- пенсионерлар һәм пенсия алды яшендәге гражданнар;
- 23 яшкә кадәрге балалар йортларын тәмамлаучылар;
- иректән мәхрүм итүгә хөкем ителгән затлар (КУЭ субъектының жинаять-жәза системасы учреждениесе белән гражданлык-хокукий шартнамәсе булу шарты белән) һәм жәзаны үтәү чорында мәжбүри эшләр белән, һәм иректән мәхрүм итү урыннарыннан азат ителгән һәм кире алынмаган яисә юкка чыгарылмаган хөкем ителүе булган затлар;

- качаклар һәм мәжбүри күчеп китүчеләр;
- аз керемле гражданнар, билгеле бер яшәү урыны һәм шөгильләре булмаган затлар (яисә социаль хезмәт күрсәтүгә мохтаж дип танылган);

Өстәмә шарт: алдагы календарь ел нәтижәләре буенча:

- мондый затларның уртача исемлек саны - 50 %тан да ким түгел (әмма кимендә 2 кеше);
- мондый затларның хезмәте өчен түләү чыгымнары өлеше - кимендә 25 %.

2 шарт.

КУЭ субъекты (1 пунктта күрсәтелгән КУЭ субъектыннан тыш) гражданнар житештерә торган категорияләре, товарларны (эшләре, хезмәт күрсәтүләре) гамәлгә ашыруны тәмин итә.

Өстәмә шарт: алдагы календарь ел нәтижәләре буенча:

- мондый эшчәнлекне гамәлгә ашырудан керемнәр өлеше - кимендә 50 %;
- агымдагы календарь елда мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыруга юнәлтелгән чиста табыш өлеше - кимендә 50 % (алдагы календарь ел өчен чиста табыш булган очракта).

3 шарт.

КУЭ субъекты гражданнар өчен 1 пунктта күрсәтелгән категорияләр саныннан аларның тормыш эшчәнлегенә чикләүләрен жиңәргә яисә компенсацияләргә мөмкинлек бирә торган шартлар тудыру максатыннан билгеләнгән товарлар (эшләр, хезмәтләр) житештерү буенча, шулай ук жәмгыять тормышында башка гражданнар белән бертигез дәрәжәдә түбәндәге юнәлешләр буенча катнашу мөмкинлекләрен гамәлгә ашыра:

- көнкүрештә яшәүне тәмин итүгә юнәлдерелгән социаль-көнкүреш хезмәтләре күрсәтү;
- сәламәтләндерү чараларын үткәрдә тәрбияләүне оештыру, ярдәм күрсәтү, сәламәт хәлдә тайпылышларны ачыклау өчен системалы күзәтү юлы белән сәламәтлекне саклау һәм саклауга юнәлдерелгән социаль-медицина хезмәтләре күрсәтү;
- социаль мохиткә жайлашу өчен психологик халәтне коррекцияләүдә ярдәм күрсәтүне күздә тоткан социаль-психологик хезмәт күрсәтү;
- үз-үзен тотышында тайпылуларны профилактикалауга юнәлдерелгән социаль-педагогик хезмәтләр күрсәтү;
- эшкә урнаштыруда һәм хезмәт адаптациясенә бәйле башка проблемаларны хәл итүдә ярдәм күрсәтүгә юнәлдерелгән социаль-хезмәт хезмәтләре күрсәтү;
- коммуникатив потенциалны арттыруны, тернәкләндерүне һәм социаль адаптацияне, социаль озата бару буенча хезмәт күрсәтүләре күздә тотучы хезмәтләр күрсәтү;

- медицина техникасын, протез-ортопедик эшләнмәләренә, программа белән тәэмин итүне, шулай ук инвалидлыкны профилактикалау яисә инвалидларны тернәкләндерү өчен генә кулланыла ала торган техник чараларны житештерү һәм (яисә) гамәлгә ашыру;

- инвалидларның һәм пенсионерларның ялын һәм аларны савыктыруны оештыру;

- өстәмә белем бирү өлкәсендә хезмәтләр күрсәтү;

- инвалидларның социаль, инженерлык, транспорт инфраструктурасы объектларына тоткарлыксыз үтеп керүе һәм транспорт, элемент һәм мәгълүмат чараларынан файдалануы өчен шартлар тудыру.

Өстәмә шарт: алдагы календарь ел нәтижәләре буенча:

- мондый эшчәнлекне гамәлгә ашырудан керемнәр өлеше - кимендә 50 %;

- агымдагы календарь елда мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыруга юнәлтелгән чиста табыш өлеше - кимендә 50 % (алдагы календарь ел өчен чиста табыш булган очракта).

4 шарт.

КУЭ субъекты ижтимагый файдалы максатларга ирешүгә юнәлдерелгән һәм жәмгыятьнең түбәндәге юнәлешләр буенча социаль проблемаларын хәл итүгә ярдәм итә торган эшчәнлекне гамәлгә ашыра:

- гаиләне ныгытуга, балаларга гаилә тәрбиясе бирүне тәэмин итүгә, аналарга һәм балаларга ярдәм итүгә юнәлдерелгән психологик-педагогик һәм башка хезмәтләр күрсәтү;

- балаларның ялын һәм сәламәтләнүен оештыру;

- мәктәпкәчә белем бирү һәм гомуми белем бирү, балаларга өстәмә белем бирү өлкәсендә хезмәтләр күрсәтү;

- төп гомуми белем бирү программаларын үзләштерүдә, үстерүдә һәм социаль адаптациядә кыенлыklar кичерүче укучыларга психологик-педагогик, медицина һәм социаль ярдәм күрсәтү;

- социаль юнәлешле коммерциячел булмаган оешмалар хезмәткәрләрен һәм волонтерларын (волонтерларын) мондый оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләрен сыйфатын күтәрүгә юнәлдерелгән уку туны;

- мәдәни-агарту эшчәнлегә (шул исәптән хосусый музейлар, театрлар, китапханәләр, архивлар, мәктәп-студияләр, ижади остаханәләр, ботаника һәм зоологик бакчалар, мәдәният йортлары, халык ижаты йортлары эшчәнлегә);

- милләтара хезмәттәшлекне үстерүгә, үзенчәлекләренә, мәдәниятне, телләренә һәм Россия Федерациясе халыклары традицияләрен саклауга һәм яклауга юнәлтелгән хезмәтләр күрсәтү;

- мәгариф, фән һәм мәдәният белән бәйле, Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган, мәгариф, фән һәм мәдәният белән бәйле вакытлы матбугат

басмалары һәм китап продукциясенә мәгариф, фән һәм мәдәният белән бәйлә торларә исемлегенә кертелгән, аларны өстәлгән бәягә салым буенча ун процент ставка белән гамәлгә ашырганда салына торган мәгариф, фән һәм мәдәният продукциясе чыгару;

- балалар һәм үсмерләр өчен китап продукциясен сату, укыту, агарту һәм белешмә әдәбияты эшчәнлегә. Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары гамәлгә ашыра торган эшчәнлекне кергү критерийлары балалар һәм үсмерләр өчен китап продукциясен сату эшчәнлегенә, уку, агарту һәм белешмә әдәбиятларына карата дәүләт сәясәтен эшләү һәм гамәлгә ашыру, матбугат, нәшрият һәм полиграфия эшчәнлегә өлкәсендә норматив-хокукый жайга салу функцияләрен башкаручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә.

Өстәмә шарт: алдагы календарь ел нәтижәләре буенча:

- мондый эшчәнлекне гамәлгә ашырудан керемнәр өлеше - кимендә 50 %;

- агымдагы календарь елда мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыруга юнәлтелгән чиста табыш өлеше - кимендә 50 % (алдагы календарь ел өчен чиста табыш булган очракта).

Социаль эшмәкәрлек тарафыннан бирелгән товарларны житештерү һәм (яисә) сату, шулай ук, гомумтаралган файдалы казылмалардан тыш, файдалы казылмалар чыгару һәм (яисә) сату эшчәнлегә була алмый.

Барлык мәгълүмат һәм кирәкле документлар Татарстан Республикасы эшмәкәрлекне яклау Фондының fprpt.ru сайтында бизнес булган кешеләр өчен мөмкин булган ярдәм чаралары бүлегендә урнаштырылган.

2022 елда Татарстан Республикасында 25 муниципаль берәмлектән 157 КУЭ субъекты социаль предприятиеләр дип танылды.

Менделеевск муниципаль районында 1 социаль эшмәкәр эшли. 2023-2027 елларда 3 субъектка арту планлаштырыла.

Социаль эшкуарлыкны үстерү өчен түбәндәгеләр кирәк:

– Социаль эшмәкәрлекне популярлаштыру һәм социаль өлкәдә проектларны алга жибәрү;

– кече һәм урта эшкуарлык субъектларын, шулай ук социаль эшмәкәрлек өлкәсендә эшчәнлек башлау белән кызыксынган гражданның мәгълүмати-аналитик озата бару;

– Социаль эшмәкәрлек өлкәсендә компетенцияләренә үстерү һәм проектлау буенча укыту чаралары үткөрү.

Социаль предприятие статусы бирү процедурасы:

• Эшмәкәрнең тәкъдим ителгән шартларга туры килү-килмәвен билгеләргә.

• Кирәкле документларны тугырырга: Гариза, социаль йогынты турында хисап һәм социаль эшмәкәрлек категориясенә бәйлә рәвештә тагын ике форма.

Документлар тутыруда ярдәм итү социаль өлкә инновацияләре үзәге һәм Эшкуарлыкка ярдәм фондының төбәк вәкилләре булырга мөмкин

- Шулай ук ирекле кулланылышта әлеге документларны рәсмиләштерү буенча инструкциялар һәм тәкъдимнәр урнаштырылган.

- Документлар пакетына башка документлар да, мәсәлән, узган календарь ел өчен салым декларациясе яки патент керә ала. Яки, мәсәлән, штат расписаниесе, хезмәт шартнамәләренен күчермәләре һәм хезмәткәрләренә социаль яктан зәгыйфь гражданнар категорияләренә кертүне раслый торган документларның күчермәләре.

- Моннан тыш, социаль юнәлешле эшчәнлекне раслау өчен, мәсәлән, лицензияләр, профильле бүләкләр һәм рәхмәт хатлары күчермәләрен кертергә тәкъдим ителә.

- Барлык документлар пакетын электрон рәвештә социаль өлкә инновацияләре үзәге хезмәткәрләренен электрон почтасына жиберергә тәкъдим ителә.

- Алдан экспертизадан соң документларның төп нөсхәләрен ТР Дәүләт хезмәтләре порталы, РФ КУЭплатформасы аша, шәхсән почта аша яки төбәк вәкилләре аша бирергә мөмкин.

- Документларны кабул итү вакыты ел ахырына кадәр башкарыла, әмма алга таба процедураны исәпкә алып, моны 1 декабрьгә кадәр эшләргә киңәш итәбез.

- Аннаны Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлык субъектларын социаль предприятиеләр дип тану мәсьәләләрен карау буенча ведомствора комиссия утырышы билгеләнә

- Комиссия утырышының айның 5 числосына кадәр белешмәләр Федераль салым хезмәтенә жибереләчәк.

Айның 10 числосында социаль предприятие статусы кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары реестрында чагылыш табачак.

Социаль эшмәкәрләргә ярдәм итү буенча уздырыла торган эш турында:

1. Республикада мәгълүмати-консультация ярдәме күрсәтелә;

2. Финанс ярдәме күрсәтелә. «Социаль эшмәкәр» махсус микрофинанс продукты бирелә.

Белешмә: Микрозайм суммасы: 100 000 нән 5 000 000 сумга кадәр.

Микрозайм вакыты: 3 айдан 36 айга кадәр. Процент ставкасы: еллык 4,5 %. Гаризалар РФ ФАСТТРЕК порталы аша, йә Казанда бизнес өчен КФҮтә, йә эшмәкәрлекне яклау фондының төбәк вәкиле аша бирелә.

Шулай ук социаль эшмәкәрләргә грантлар да бирелә

Белешмә: социаль предприятиеләргә ярдәм итүнең грант рәвеше, проектны гамәлгә ашыруга каралган чыгымнар күләменен 25%ын уртақ финанслау шарты белән, 100 мең сумнан 500 мең сумга кадәр. Грантлар шактый киң чыгымнар

исемлегенә бирелә, шул исәптән биналарны арендага һәм ремонтлауга, коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә, жиһазлар сатып алуга һ.б.

3. Күргәзмә-ярминкә чараларында катнашуга ярдәм күрсәтелә. Бу халык-сәнгать һөнәрләре предприятиеләре өчен аеруча актуаль. Теркәлү жыемы, күргәзмә майданын арендау, жиһазларны арендау түләнгән, әмма 600 мең сумнан артык түгел. Гаризалар РФ КУЭ цифрлы платформасы аша бирелә.

4. Социаль эшмәкәрләргә, эшкуарлык бергәлегенә ярдәм итү чараларын һәм программаларын исәпкә алып, социаль-эшкуарлык проектларын үстерүнең бизнес-планнарын эшләү буенча белем бирү һәм акселерацион ярдәм күрсәтелә.

Моннан тыш, социаль эшмәкәрләр КУЭ субъектларына мөмкин булган ярдәмнең башка чараларыннан да файдалана ала.

Х. Хатын-кызлар эшкуарлыгын үстерү

Хатын-кызлар эшкуарлыгын үстерү бүген хатын-кызлар бизнесына - кластерга фокуслаштырылган игътибар бирә торган икътисадның тулаем эчке продуктында кече һәм микро-бизнес өлешен үстерү өчен дөньякүләм мөһим трендларның берсе һәм драйверы булып тора. Россия өчен социаль юнәлешле бизнесның 90% ына кадәр һәм балалар үсеше һәм мәгариф өлкәсендәге проектларның нәкъ менә хатын-кызлар тарафыннан гамәлгә ашырылуы мөһим аспект булып тора.

Шул ук вакытта, хезмәткә сәләтле халыкның яртысыннан артыгын безнең илдә хатын-кызлар тәшкил итүенә карамастан, кече бизнестә аларның өлеше 30% тан да кимрәк тәшкил итә, бу үсеш алган һәм диверсификацияләнгән икътисадлы илләр дәрәжәсеннән шактый түбән.

Хатын-кызлар эшкуарлыгы - ул инде гендер билгеләмә кысаларыннан чыккан һәм социализацияләнгән бизнесның мәгънәсен үзгәртә торган төшенчә.

Татарстан Республикасында үз бизнесын нульдән башлап жибәрергә ниятләгән хатын-кызлар өчен Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы һәм Татарстан Республикасы Эшкуарлыкка ярдәм фонды ярдәмендә бушлай программа гамәлгә ашырыла. Программада катнашучылар бизнес нигезләре буенча программаны үзләштерүне раслаучы өстәмә белем бирү турында дәүләт үрнәгендәге диплом, шулай ук эксперт комиссиясе каршындагы йомгаклау проектын тәкъдир итү мөмкинлеге ала. Программада катнашучылар белән тәҗрибәле эшмәкәрләр - остазлар эшләчәк. Программа Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгы тарафыннан хупланды. Программада катнашучылар белән Татарстан Республикасы предприятиеләренә экскурсияләр, шулай ук эксперт-практикларны жәлеп итү оештырыла. Остазлар катнашучыларны үз идеясен булдырудан алып авторлык проектына гамәлгә ашыруга кадәр житекли.

Хатын-кызларга ярдәм итү буенча республика ижтимагый оешмалары:

- «Татарстанның эшлекле хатын-кызлары»
- "Россия хатын-кызлар берлеге"
- “Нур” хатын-кызлар социаль инициативалары ассоциациясе;
- ТР ДС хатын-кызлар-депутатларының "Мәрхәмәт -Милосердие" берләшмәсе.

Менделеевск муниципаль районы территориясендә хатын-кызлар эшқуарлыгы вәкилләре арасында бизнес-идеяләрне популярлаштыру максатларында төп бурыч булып хатын-кыз эшмәкәрләр өчен өстәмә шартлар булдыру тора, алар үз бизнес-проектлары кысаларында социаль әһәмиятле инициативаларны гамәлгә ашырырга һәм халыкка социаль хезмәтләр күрсәтү, яңа эш урыннары булдыру һәм бизнес белән шөгыйльләнүче әниләргә ярдәм итү, аларның мәгълүматтан, базардан һәм мәгарифтән файдалана алуын тәэмин итү өлкәсендә яңа юнәлешләрне үстерергә әзер.

XI. Авыл хужалыгы кооперациясен үстерү. Авылда эшлекле активлык

Базар икътисады алга киткән илләрдә авыл хужалыгы субъектлары кооперациясе дигәндә аерым фермер хужалыкларын, үзенең хужалык мөстәкыйльлеген саклап калып, ирекле тигез хокуклы партнерлыкка жәлеп итү, шулай ук кабул ителә торган идарәчел карарлар өчен жаваплылык аңлашыла.

Менделеевск муниципаль районында 14 авыл жирлеге һәм 35 торақ пункт бар.

Авыл хужалыгы товар житештерүчеләренә ярдәм «2017 елда агросәнәгать комплексына дәүләт ярдәме чаралары турында» 2017 елның 10 февралендәге 77, 78 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Авыл хужалыгы кооперациясен үстерүгә ярдәм күрсәткәндә һәм стимуллаштырганда берьюлы берничә проблема хәл ителә:

- вак товар житештерүчеләр үз продукциясен сатуның гарантияләнгән каналын алалар һәм ресурсларны үстерү өчен кирәкле ресурсларны сатып алалар;
- житештерүчеләрнең кооперативларына субсидияләр һәм субвенцияләр бирү базар инфраструктурасын үстерүгә йогынты ясый, аны АСКда барлык кече формалар файдалана алачак;
- авыл хужалыгының нәтижәлелеген күтәрү генә түгел, авыл территорияләрен саклап калу һәм үстерү мәсьәләләре дә хәл ителә.

Шуңа бәйле рәвештә хәзерге вакытта авыл хужалыгы кулланучылар кооперациясе системасын ныгытуның потенциал роле шактый югары.

Менделеевск муниципаль районында түбәндәге кооперативлар эшли:

- «Камай Агро» СПОК
- «ДОМИНАНТ» ССПК

- "ЗАРЯ" АХПОК

- «Авантаж» СППК

Авыл хужалыгы кластерын үстерү һәм авылда хезмэт активлыгын арттыру Меңделеевск муниципаль районы командасының өстенлекле бурычларыннан берсе булып тора.

Авыл хужалыгында 8 бер. ЖЧЖ эшли, КФХ - 56 бер.

Авыл хужалыгы жирләренең мәйданы - 36 192 Га

Чәчү мәйданы - 26,7 мең га

Жирлекләрдә шәхси ярдәмче хужалыклар саны - 5608 бер (шул исәптән 16 мини ферма).

Тулаем савым: 9,1 мең тонна - 2022 ел (6,8 - 2019, 7,6 - 2020, 8,2 - 2021)

Бер сыердан - 5,0 тонна/елга (Татарстан Республикасында - 6,6 тонна)

Гомуми эре мөгезле терлек - 5,3 мең баш

Савым сыерларының гомуми саны - 2,0 мең баш

Барлык төр кошларның гомуми саны - 118,64 мең баш

Дуңгызларның гомуми саны - 1,23 мең баш

сарык һәм кәжәләрнең гомуми саны - 1,26 мең баш

«Аммоний - Агротехнологияләр» ЖЧЖ 2022 елда 150 млн. сум инвестицияли.

Шулай ук 2022 елда тагын 2500 гектар жир кертелгән.

Татарстан, Россиянең бердәнбер төбәге, кече формаларга ярдәм итү һәм авыл халкының эшлекле активлыгын күтәрү өчен ел саен 7 млрд. сумнан артык акча бүлеп бирә.

Фермерларга грант ярдәме күрсәтү өчен ел саен акчалар арта.

Ресурсное обеспечение АПК за 2022 год, млрд Р

Ресурсное обеспечение АПК всего	Всего	в том числе:	
		Бюджет РФ	Бюджет РТ
	18,3	7,1	11,2

в том числе

Государственная поддержка	16,4	5,6	10,8
Комплексное развитие сельских территорий	1,9	1,5	0,4

2022 елда Менделеевск муниципаль районында Монашево авыл жирлегендә 200 башка исәпләнгән КФХ симертү майданчыгы ачылды. Объектны гаилә фермаларын үстерү программасы буенча төбәк Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы гранты акчаларына күтәрделәр.

Менделеевск муниципаль районының Камай жирлегендә шул ук грант буенча 100 башка исәпләнгән гаилә терлекчелек фермасы ачылды. Хәйриев И.Р. КФХында 195 баш эре мөгезле терлек бар. 2011 елда фермер «Гаилә терлекчелек фермаларын үстерү» республика конкурсы кысаларында 700 мең сумлык грант ота һәм 24 баш эре мөгезле терлеккә исәпләнгән ферма төзи.

Авылда кече хужалыкларны үстерүгә ярдәм итү буенча гамәлдәге программалар:

1. Субсидияләнгән торган кредитлар бирү.
2. Техник һәм технологик модернизациягә чыгымнар өлешен каплауга субсидияләр бирү.
3. Шәхси ярдәмче хужалык алып баручы гражданнарга эре мөгезле терлекләр таналарын сатып алу чыгымнары өлешен каплауга субсидияләр бирү.
4. Шәхси ярдәмче хужалык алып баручы гражданнарга сөтчелек юнәлешендә минифермалар төзү чыгымнары өлешен каплауга субсидияләр бирү.

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында Татарстан Республикасы авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының АХИП филиалы район дәрәжәсендә дә ярдәм күрсәтә. Авыл жирлекләре башлыклары, шәхси ярдәмче хужалыклар, КФХ башлыклары, сөт жыючылар белән даими рәвештә киңәшмәләр уздырыла. ШЯХлардан һәм КФХлардан сатып алына торган авыл хужалыгы продукциясенә бәяләр мониторингы уздырыла.

ХII. Эшкуарлыкка ярдәм күрсәтү сервислары

Дәүләт сәясәте кече һәм урта бизнесны үстерүне стимуллаштыруда хәлиткеч роль уйный. Хәзерге вакытта кече бизнеска юнәлеш тоту дәүләт икътисадый стратегиясенә мөһим элемент булып тора.

«Татарстан Республикасы эшмәкәрлекне яклау фонды» коммерцияле булмаган микрокредит компаниясе Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгының ведомство буйсынуындагы учреждениесе булып тора. «Татарстан Республикасы эшмәкәрлекне яклау фонды» коммерцияле булмаган микрокредит компаниясе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 09 июлендәге 474 номерлы карары белән «Татарстан Республикасы эшмәкәрлекне яклау фонды» коммерциячел булмаган оешмасының исемен үзгәртү турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 10 декабрдәге 934 номерлы карары белән төзелде.

Фондның эше комплекслы якын килү нигезендә төзелә, ул үз эченә займнар бирү, эшмәкәрлекне яклауның республика һәм федераль чаралары буенча консультацияләр бирү һәм мәгълүмат житкерү, проектларны укыту һәм озатып йөрү, шулай ук кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын үстерү һәм яклау буенча региональ программаларны гамәлгә ашыруга бәйле башка төрле хезмәтләр күрсәтү кебек юнәлешләрне бер үк вакытта гамәлгә ашыруны үз эченә ала.

Эшчәнлекне турыдан-туры алып бару урыны, «Татарстан Республикасы эшмәкәрлекне яклау фонды» аның аерымланган бүлекчәләренә эш режимы, шулай ук телефоннар һәм аның аерымланган бүлекчәләре номерлары һәм алар белән үзара хезмәттәшлекнең башка ысуллары:

Адрес: 420107, Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Петербург урамы, 28 йорт

кабул итү көне һәм вакыты

Дүшәмбе - пәнжешәмбе (эшләми торган бәйрәм (көннәрдән тыш): 9:00 дән 18:00 сәгатькә кадәр (тәнәфес 12:00 дән 12:48 гә кадәр) Мәскәү вакыты буенча

жомга (эш көне булмаган бәйрәм көннәреннән тыш): 9:00 дән 17:00 гә кадәр (Мәскәү вакыты белән 12:00 дән 12:48 гә кадәр тәнәфес)

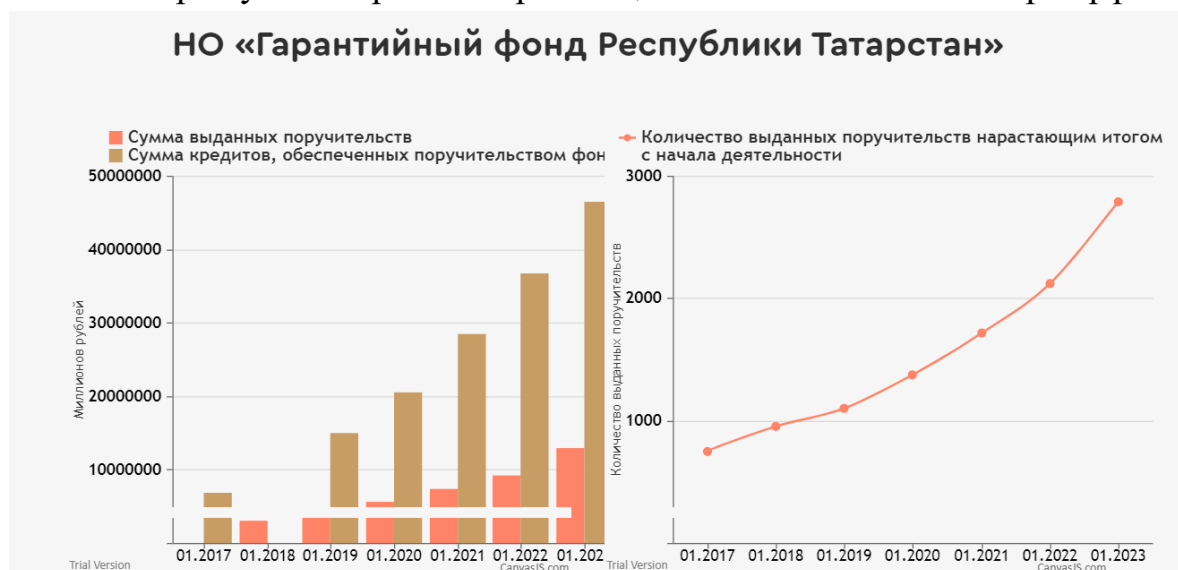
шимбә, якшәмбе: ял көннәре.

Электрон почта адресы: priemnaya@fpprt.ru.info@fpprt.ru

Элемтә өчен телефон: 8 (843) 524 90 90 90, 222 90 60, 222 90 62.

Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгына буйсынучы Татарстан Республикасы Гарантия фонды бурычы - ул кече һәм урта эшкуарлык субъектларының, үз-үзен тәмин итүче гражданның һәм оешмаларның кредит шартнамәләренә, банк гарантияләре шартнамәләренә нигезләнгән кече һәм урта

эшқуарлық субъектларына ярдәм итү инфраструктурасын барлықка китерүче йөкләмәләре буенча гарантияләр һәм жаваплылык системасын үстерү.

Адрес: 420021, Казан, Мәскәү ур., 55 й., 1001 п. (сул канат)

Элемтә: +7(843)293-16-94 ; +7(903)061-40-18

Экспортка ярдәм үзәге Татарстан Республикасы кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын тышкы икътисадый эшчәнлеккә жәлеп итүгә, шулай ук товарларны, хезмәт күрсәтүләрен һәм технологияләрен халыкара базарларга чыгаруга юнәлтелгән.

Үзәк эшқуарларны экспортка чыгару белән шөгыйльләнә, хезмәтләр күрсәтә:

- чит илдә чит ил партнерын эзләү
- компания материалларын чит телләргә тәржемә итү
- экспорт өчен халыкара сертификатлар һәм рөхсәт алуны финанслашу
- Компаниянең чит телдә сайты эшләү
- РФ территориясендә һәм чит илләрдә күргәзмә-ярминкә чараларында катнашуны оештыру
- продукцияне халыкара электрон сәүдә мәйданчыкларында урнаштыру һәм алга жибәрү буенча
- Чит профильле экспертларны жәлеп итеп, экспорт семинарлары һәм консультацияләр оештыру

Элемтә:

«Кайнар линия» телефоны (843) 524-90-90

Үзәк телефоны (843) 222-90-60, доб 271,272,279

Email: tatexport@yandex.ru

Казан шәһ., Петербург ур., 28, «Минем бизнес» үзәге

[Экспортка ярдәм үзәгенә телеграм-каналын https://t.me/tatarstanexport](https://t.me/tatarstanexport)

сылтамасы буенча карарга була

"Россия экспорт үзәге" АЖ телеграм-каналы "Россия экспорты яналыклары" <https://t.me/rusexportnews> сылтмасы буенча мөмкин.

Республиканың Маркетинг үзәге (РМЦ) - кризиска каршы механизм буларак - Татарстан Республикасы тәмин итүчеләре продукциясен куллану базарларына чыгару буенча функцияләр агрегаторы.

ТР житештерүчеләре үз продукциясе турында "Тәкъдимнәр каталогы" ресурсында тәкъдимнәр урнаштыра. Сатып алуучылар үз ихтыяжларын "Ихтыяжлар каталогы" ресурсына һәм системаның сатып алу модуленә урнаштыра. Шулай итеп, сатып алуучыларга республика производствосы продукциясе белән сорау канәгатьләндерү күздә тотыла. Фәнни сатып алулар һәм житештерелә торган продукция арасындагы аерма кирәкле продукция житештерүне локальләштерү өчен белем базасы буларак «инвестиция куышлары» ресурсын формалаштыра.

Һәр районда үз продукцияләрен сатарга теләгән эшмәкәрләр бар, яисә продукцияләрен алар дилер белән тәмин итүчеләр булып тора, шулай ук житештерү өчен кирәкле чимал сатып алалар, әлеге агрегатор моның өчен яхшы мөмкинлек. Маркетинг үзәге агрегаты аноним һәм һәркем файдалана алырлык электрон процедуралар уздыруны тәмин итә. Бер район эшмәкәрләре сатуларда теләсә кайсы районнан республика дәрәжәсендә теләсә нинди заказ бирүчеләр катнаша ала. Агрегатор аша сатып алуларны гамәлгә ашыру сатып алуларга тотыла торган акчаларны һәм сатып алу процессын оештыруга вакытны янга калдырырга мөмкинлек бирә.

Элемтә: 8-843-212-13-19

8:00 дән 17:00 гә кадәр (дүш.-пәнж)

8:00 дән 16:00 гә кадәр (жом)

E-mail MC@MAIL.ZAKAZRF.RU

Маректплейс хезмәтләре. Эшмәкәрләр өчен җиңел:

- Сайлау һәм маркетплейска тоташтыру. Бизнесның үзенчәлеген исәпкә алып, майданчыкны сайлаячаклар, җәлеп итүчән куышны алырга ярдәм итәчәкләр, теркәлү үткәрәчәкләр, товарларны төяячәкләр һәм аларны алга этәрә башлаячаклар.

- Товар каталогын булдыру. Товарның карточкасын сурәтләп һәм сыйфатлы фото- һәм видео-контент белән төзиячәкләр, товарны төяп җибәрүгә эзерлиләр һәм беренче сатуга кадәр җиткерәчәкләр.

Аналитик һәм алга китеш. Клиентларның лояльлеген бәяләргә һәм арттырырга ярдәм итәчәкләр, сатулар аналитикасын бирәчәкләр, электрон сәүдә майданнарында нәтиҗәле маркетинг программалары кулланып, сезнең товарны алга җибәрүдә ярдәм итәчәкбез: акцияләр, баннерлар, бонуслар һәм башкалар.

Казан шәһ., Лео-Булачная ур., 24/20

hello@marketplace.tatar

+7 (843)-222-9-222

<https://ecom.tatar/>

Менделеевск муниципаль районьнда ярдэм чаралары кураторы булып Менделеевск муниципаль районы башкарма комитетының икътисад, сәнэгать һәм эшмәкәрлеккә ярдэм бүлеге тора.

ХІІІ. «Кече һәм урта эшкуарлык һәм шәхси эшкуарлыкка ярдэм» илкүләм проекты

«Кече һәм урта эшмәкәрлек һәм шәхси эшкуарлыкка ярдэм» милли проекты Россиядә эшкуарлык климатын һәрьяклап яхшыртуга юнәлтелгән.

Россия Икътисади үсеш министрлығы «2030 елга кадәр чорга Россия Федерациясе үсеше милли максатлары турында» 2020 елның 21 июлендәге 474 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы нигезендә дүрт федераль проектны үз эченә алган «Кече һәм урта эшкуарлык һәм индивидуаль эшкуарлык инициативасына ярдэм» милли проекты паспортының яңа структурасын эшләде:

- Үз-үзләренә эшләүче гражданнар тарафыннан эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен уңай шартлар тудыру;
- Жиңел старт алу һәм бизнес алып бару өчен шартлар тудыру;
- Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары Акселерациясе;
- КУЭ субъектлары һәм үз-үзләрен биләгән гражданнар тарафыннан адреслы сайлап алу механизмы һәм читтән торып ярдэм чараларын һәм махсус сервислар алу мөмкинлеге булган цифрлы платформа булдыру.

Бу проектлар кече һәм урта бизнес өлкәсендә эшләүчеләр санын 2024 елга 25 млн.га кадәр арттырырга тиеш.

Милли проект кураторы РФ Хөкүмәте Рәисенең беренче урынбасары Андрей Белоусов, житәкче - Россия Икътисади үсеш министрлығы башлығы Максим Решетников, администратор - Россия Икътисади үсеш министрлығы башлығы урынбасары Татьяна Илюшникова.

Дәүләт ярдәме чаралары

Илкүләм проект бизнесны үстерүнең барлык этапларында эшкуарлыкка ярдэм итү буенча кирәкле чаралар тәкъдим итә - идея барлыкка килгәннән алып экспортка чыкканчы: финанс, мөлкәт, мәгариф һәм башкалар.

Сүз кредит буенча ташламалы ставка, микрозайм яки дәүләт гарантиясе өчен кредит алу мөмкинлеге турында бара. Финанс хезмәтләреннән тыш, лизингка жиһазлар алырга, шулай ук моношәһәрләрне үстерүнең махсус программалары буенча дәүләтнең ярдәмен тоярга, агроярдәм алырга, сәнәгать паркы яки технопарк резиденты булырга, эре заказчылар сатып алуларында һәм башка юнәлешләрдә катнашырга мөмкин.

Мәсәлән, үз продукциясен чит илгә чыгаручы эшмәкәрләр өчен «Минем бизнес» үзәкләре базасында экспортка ярдәм үзәкләре булдырылды. Аларда эшмәкәрләр сату географиясен арттырырга һәм бизнесны киңәйтәргә мөмкинлек бирә торган финанс һәм финанс булмаган хезмәтләр алырга мөмкин. Бу эшмәкәрләр тарафыннан экспорт контрактлары төзүгә, патент ясауда ярдәм итүгә, экспорт аналитикасына ярдәм итә торган күргәзмәләр һәм бизнес-миссияләр оешмасы, шулай ук иминиятләштерү, халыкара күргәзмәләрдә катнашу өчен түләү һәм башкалар.

Барлык даими элементдә эшли.

мойбизнес.рф порталы

Порталда кече һәм урта бизнеска кагылышлы теләсә нинди сорауларга җавап табарга мөмкин. Биредә эшмәкәрләргә, шул исәптән кризиска каршы торучыларга ярдәм итүнең гамәлдәге чаралары, шулай ук яқындагы форумнар, вебинарлар һәм чаралар даталары турында белергә мөмкин.

Порталда КУЭ ярдәм инфраструктурасы картасы бар, анда сезнең төбәктә "Минем бизнес" үзәкләренең адреслары күрсәтелгән. Төп биттә төбәкләр буенча ватылган бизнесменнарга ярдәм итү өчен "кайнар линия" телефоннарын карарга мөмкин.

РФ КУЭ цифрлы платформасы.

КУЭ дәүләт Цифрлы платформасын, анда онлайн-форматта "Мой бизнес" үзәкләре хезмәтләрен алырга мөмкин. Бу КУЭ инфраструктурасы белгечләре белән консультацияләр, ташламалы кредитларга гариза бирү мөмкинлеге, банк гарантияләре алу яки рефинанслау, дәүләт мөлкәтен ташламалы арендау турында белү, ә алга таба "бер тәрәзә" режимында бизнесны теркәү, юридик озату, бизнес-процессларны оптимальләштерү, бухучев алып бару һәм башка бик күп сервислардан файдалану.

ИНВЕСТИЦИОН ЖӘЛЕП ИТҮЧӘНЛЕК

Менделеевск районы Татарстан Республикасының төньяк-көнчыгыш өлешендә, Кама елгасының уң ярында урнашкан һәм төп транспорт агымнары: тимер юл, автомобиль һәм су киселешендә уңышлы икътисадый-географик урнашуга ия. Логистика үсешенә потенциалы Менделеевскиның Россиянең икътисади районнары - Сәнәгать үзәге - бер яктан, һәм Урал арасында урнашуы белән аңлатыла, - икенче яктан, мөһим коммуникацияләр кисешкән урында, Россиянең кулланучылар һәм Көнбатыш белән киң табигый ресурс потенциалын бердәм системага тоташтыра торган Каманы да кертеп.

Менделеевск Казаннан 230 км ераклыкта, Ижаудан 170 км ераклыкта, Мәскәүдән 1000 км ераклыкта, Яр Чаллыдан 35 км һәм Алабугадан 30 км ераклыкта, Түбән Камадан 66 км ераклыкта урнашкан.

Шәһәр территориясен М7 федераль автомобиль трассалары кисеп үтә "Волга" "Москва - Уфа" (Ижевск, Пермь шәһәрләренә подъездлар белән).

Менделеевск районы буйлап 34,4 км озынлыктагы Әгерҗе-Бөгелмә тимер юл магистрале уза, шуңа күрә шәһәр Идел буендагы эре сәнәгать шәһәрләре белән төньяк-көнбатыш-көнъякка таба тоташкан.

Удмуртия Республикасы белән отышлы күршелек тагын бер стратегик өстенлек формалаштыра. Территория торышының транзитлыгы аның товар ташкыннары хәрәкәтендә катнашуын тәмин итәргә, инфраструктура каркасын формалаштырырга һәм логистик мөмкинлекләрне тупларга мөмкинлек бирә.

Менделеевск районының Кама елгасы ярында урнашуы территориядә өстәмә жәлеп итүчәнлек тудыра, ә Кама икътисадый зонасында һәм Иннокамда урнашу транспорт-логистика үзәген үстерү һәм Кама икътисадый зонасы предприятиеләре йөзәндә әлегә үзәкне кулланучыларны жәлеп итү өчен өстәмә потенциал бирә.

Мобиль хәрәкәт итү өчен "Бигеш" халыкара аэропорты 40 км ераклыкта урнашкан.

Менделеевск районында зур житештерү потенциалы бар, шәһәрдә ачык чагылган сәнәгать махсулашуы, югары өстәлгән бәяле производстволар өлеше (традицион химия житештерүе, газ химиясе) һәм югары технологияле сәнәгать житештерүен алып бару традицияләре бар. Хәзерге вакытта республикада һәм Россиядә химия сәнәгатендә алгы позицияләр «Аммоний» АЖ, «Аммоний» АЖ, АЖ кебек предприятиеләр тарафыннан хуплана.

"Л.Я.Карпов исемендәге химия заводы".

шәһәрдә проект (сәнәгать майданчыгы ";

«Менделеевский сәнәгатъ паркы»), кече һәм урта бизнес өчен үсеш нокталары булдырырга сәләтле. Кече һәм урта бизнес проектларын локальләштерүнең төп масштаблы проектларында һәм төп катнашучылары сыйфатында кластерларны формалаштыруда «Аммоний» АЖ, «Л.Я.Карпов исемдәге химия заводы» АЖ предприятиеләре катнаша.

Менделеевск районы ит һәм яшелчә юнәлешендә агросәнәгатъ комплексын үстерү өчен перспективалы территория булып тора. Сату базарларына, логистика объектларына якин булу, яхшы экология һәм инновацион алымда хезмәт ресурслары булу территориядә агросәнәгатъ өлкәсендә перспектив проектларны гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә.

Территория яшәү өчен уңайлы һәм елга акваториясе буйлап буш жир кишәрлекләренә ия. Шәһәр матур урында урнашкан һәм заманча трендларда үсеш потенциалына, яшәү өчен максималь уңайлы һәм уңайлы шартларга ия. Су акваторияләренән ерак түгел урнашкан Менделеевск территориясендә яшәү өчен кызыклы шартлар тудыру һәм буш жир кишәрлекләре булу инвесторларга өстәмә өстенлекләр бирә.

Менделеевскиның тарихи планда уникаль территория булуын күз алдында тотып, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе кысаларында шәһәрдә туристлык-рекреацион өстенлекләр өстенлек итә. Бу - республикада бердәнбер почмак һәм Россия Федерациясендә 19 гасырда химия сәнәгатенең формалашуы һәм үсеше таныклыгы сакланып калган аз санлы урыннарның берсе. Казан белән атаклы Россия шәхесләренең исемнәре бәйле: Камашев, Ушков, Менделеев, Карпов, Збарский, Пастернак, Шишкин һәм башкалар. Шул ук вакытта Менделеевск мәдәни проектларны гамәлгә ашыру урынына торган саен ешрак әверелә бара, бу вакыйгалар һәм мәдәни туризм үсеше өчен нигез формалаштыра.

Район территориясендә ягулык-энергетика ресурслары һәм файдасыз казылмалар таралган. Ягулык-энергетика чималы 5 нче нефть ятмасы - Первомайское, Бондюжское, Комаровское, Луговое һәм Ольга нефть ятмалары. Районда нефть чыгаруның төп предприятиеләре булып «Прикамнефть» НГТИ һәм «Ритэк» ААЖ тора.

Районның уңдырышлы казылмаларының табигый ресурслары күптөрле. ММР территориясендә гомумтаралган файдалы казылмалардан кирпеч балчык, известь, комлы-гравияле катнашмалар ятмалары бар.

Файдалы казылмалар буларак жир асты сулары зур әһәмияткә ия. Район территориясендә Бондюг, Тихогорск, Көнбатыш-Менделеевск, Менделеевск, Тихоново һәм Ижевка жир асты сулары ятмалары һәм Татар Чаллысы жир асты сулары ятмалары урнашкан. Ижевка авылында, «Ижминводы» шифаханәсе территориясендә ике су ятмасы файдаланыла.

Менделеевск районы территориясендә югары басымлы магистраль газүткәргечләр уза, шул рәвешле территорияне табигый газның ирекле күләме белән тәмин итәләр.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2019 елның 12 февралендәге 123 нче карары белән Менделеевск моношәһәренә алгарышлы социаль-икътисадый үсеш территориясе (ТОСЭР) статусы бирелде. АСИҮТ статусы Менделеевск шәһәре территориясендә үз инвестиция проектларын гамәлгә ашырырга карар кылган инвесторларга шактый салым преференцияләре бирә, шулай ук инвестицияләр жәлеп итү һәм яңа эш урыннары булдыру юлы белән муниципаль берәмлекнен тотрыклы социаль-икътисадый үсешенә ирешүне тәмин итәчәк.

икътисадый эшчәнлек төрләренен гомумроссия классификаторы классларына кертелгән икътисадый эшчәнлек төрләре (ОК 029-2014 (КДЕС Ред. 2), аларны гамәлгә ашырганда инвестиция проектлары резидентлары тарафыннан «Менделеевск» социаль-икътисадый үсеше алдан билгеләнә торган территориядә эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыруның махсус хокукый режимы гамәлдә булган төрләре

ИСЕМЛЕГЕ

1. Бу өлкәләрдә үсемлекчелек һәм терлекчелек, аучылык һәм тиешле хезмәтләр күрсәтү
2. Балык тоту һәм балык үрчәтү
3. Башка файдалы казылмаларны чыгару
4. Азык-төлек продуктлары житештерү
5. Агачны эшкәртү һәм, жиһаздан тыш, агачтан һәм бөкеләрдән эшләнмәләр житештерү, салам һәм үрү өчен материаллар житештерү
6. Кәгазь һәм кәгазь әйберләр житештерү
7. Химик матдәләр һәм химик продуктлар житештерү (башка төп неорганик химик матдәләр житештерүдән тыш)
8. Медицина максатларында кулланыла торган дару чаралары һәм материаллар житештерү
9. Резин һәм пластмасса әйберләр житештерү
10. Башка металл булмаган минераль продукция житештерү
11. Электр жиһазлары житештерү
12. Башка төркемнәргә кертелмәгән машиналар һәм жиһазлар житештерү
13. Жиһаз житештерү
14. Башка эзер әйберләр житештерү
15. Төзекләндерү һәм саклау эшчәнлегенә

16. Йөкләрне транспорт белән эшкәртү

«Резидент АСИҮТ» статусын алу шартлары:

- Капитал салуның минималь күләме - беренче елда 2,5 млн сум
- яңа даими эш урыннарының минималь саны Беренче елда 10 эш урыны

КУРКЫНЫЧЛАРНЫ БӘЯЛӘУ, АЛАРНЫ КИМЕТҮ ЧАРАЛАРЫ

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру барышында төп куркынычлар һәм тискәре нәтижәләрне булдырмый калу чаралары комплексы:

Төп куркынычлар	Тискәре нәтижәләрне булдырмау чаралары комплексы
Муниципаль программаны финанслап бетермәү белән бәйлә куркынычлар	
муниципаль программа чараларын гамәлгә ашыруны тәмин итү өчен финанс ресурсларын планлаштырганда бюджет чаралары кытлыгы	Беренче чиратта финанслау өчен өстенлекләрне билгеләү, бюджет инвестицияләренең нәтижәлелеген бәяләү
Тышкы мохит үзгәртүгә бәйлә үзенчәлекләр	
дәүләт һәм муниципаль ярдәм өлешендә Россия Федерациясе законнарын үзгәртү кече һәм урта эшкуарлыкны һәм дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагындагы предметларны үстерү. Актуальлекне киметү муниципаль программа чаралары	Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында планлаштырылган үзгәрешләргә мониторинг үткәрү һәм муниципаль хокукый актларга үз вакытында үзгәрешләр кертү. Ел саен үткәрелә торган муниципаль программа чараларының нәтижәлелеген анализлау, муниципаль программа чаралары арасында акчаларны яңадан бүлү
Кеше факторына бәйлә куркынычлар	

<p>Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының муниципаль программа чараларына ирешү ягыннан ышанычсызлыгы</p> <p>Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының түбән активлыгы</p>	<p>Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына үткәрелгәннәре турында даими мәгълүмат бирү</p> <p>төрле коммуникация каналларын кулланып чаралар</p> <p>Кече һәм урта эшкуарларны җәлеп итеп муниципаль программага үзгәрешләр кертү</p>
<p>Мәгълүматның дәрәҗә булмавы белән бәйлә юллар (статистик, салым мәгълүматлары)</p>	
<p>Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының үсеш перспективаларын һәм муниципаль программа чараларын гамәлгә ашыруның нәтиҗәләгән дәрәҗә бәяләмәү</p>	<p>Эшмәкәрлек мөхитен тикшерүләр үткәрү</p>
<p>Эшмәкәрлек субъектлары үсешенә торышын анализлау өчен Татарстан статистика бөҗәмә мәгълүматның җитмәве</p>	<p>Билгесезлек шартларында кече һәм урта эшкуарлык субъектларының үсешен бәяләү мәгълүмат, социологик сораулар үткәрү (анкета һәм интервью); бердәм мәгълүмат базасын булдыру өчен мәгълүмат җыю һәм анализлау</p>
<p>Транспорт инфраструктурасын үстерүгә бәйлә куркынычлар</p>	
<p>Муниципаль-ара элементда транспорт инфраструктурасын үстерүдә проблемалар</p> <p>социаль үсешкә акрынлашуы һәм бердәм икътисади килеш формалашу куркынычы тудыра.</p>	<p>Транспорт инфраструктурасы үсешен күздә тоту</p>

ПРОГРАММАНЫҢ ПЛАНЛАШТЫРЫЛГАН НӘТИЖӘЛЕЛЕГЕ, ПРОГРАММАНЫ ИДАРӘ ИТҮ ҺӘМ ГАМӘЛГӘ АШЫРУНЫ КОНТРОЛЬДӘ ТОТУ

Программаны гамәлгә ашыру кече һәм урта эшқуарлык субъектларының торышын тотрыклыландыруны һәм яхшыртуны, районның социаль-икътисадый үсешендә аларның ролен күтәрүне тәмин итәргә мөмкинлек бирәчәк. Әлеге Программада каралган чаралар нәтижәсендә түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

- кече һәм урта эшқуарлыкның тотрыклы үсеше өчен инфраструктура һәм уңайлы шартлар булдыру;
- инновация өлкәсендә кече һәм урта эшқуарлык субъектларын тотрыклы үстерү;
- кече һәм урта эшқуарлык субъектларының грант ярдәменнән файдалана алуын киңәйтү һәм эшқуарларны субсидияләү;
- өстәмә рәвештә кече һәм урта эшқуарлык секторында эш урыннары булдыру, шул исәптән эшсез гражданның жәлеп итү хисабына;
- кече һәм урта эшқуарлык хезмәткәрләренең айлык уртача хезмәт хакы үсешен тәмин итү;
- эшқуарлык эшчәнлегә белән кызыксынуны арттыру исәбенә халыкның эшлекле активлығын үстерү;
- районның товар базарын конкуренциягә сәләтле товарлар һәм хезмәтләр белән баету.

Программаны гамәлгә ашыру нәтижәләре буенча түбәндәге нәтижәләргә ирешү планлаштырыла:

- Районның кече эшқуарлык өлешен арттыру;
- кече һәм урта бизнес предприятиеләре эшчәнлегеннән жирле бюджетка салым кертемнәрен үстерүне тәмин итү;
- район икътисадына кече һәм урта эшқуарлыкның өлешен арттыру;
- кече эшқуарлыкка инвестицияләр жәлеп итү;
- кече эшқуарлыкта эшләүче хезмәткәрләр санын арттыру;
- муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру исәбенә кече һәм урта эшқуарлык субъектларын капиталлаштыруны арттыру;
- эшқуарлык эшчәнлегә өчен уңай климат тәмин итү, районның социаль-икътисадый проблемаларын хәл итүдә эшқуарларның актив позициясе.

Ведомствоара координацияне һәм программа чараларын гамәлгә ашыруның барышын Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты тикшереп тора.

Программа белән идарә итү - ул төрле дәрәжәдәге идарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган һәм программаны эшләтеп жибәрүне тәмин

итэргэ тиешле килештерелгэн гамэллэр жыелмасы, эшлэр барышын тикшереп тору һәм анализлау, кирәк булган очракта программаны корректировкалау, тормышка ашыруның ахыргы нәтижеләрен анализлау һәм бәяләү.

Программа төп юнәлешләр нигезендә чаралар үткөрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

ҮСЕШ БУЕНЧА ТӨП КҮРСӘТКЕЧЛӘР

2024-2027елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү буенча төп күрсәткечләр.

№ т/б	Күрсәткечләрнең аталышы	Үлчәү берәмлекләре	2022 ел База төшенчәсе	2023 ел Фараз	2024 ел Фараз	2025 ел Фараз	2026 ел Фараз	2027 ел Фараз
1	Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары саны	берәмлек	766	760	750	750	750	750
2	Индивидуаль эшкуарларны исәпкә алып, кече һәм урта предприятиеләрдә эшләүчеләр саны (шул исәптән, үз-үзенә хезмәт итүче гражданның легальләштерү)	кеше	3272	3344	3344	3344	3344	3344
3	ВТПда кече һәм урта эшкуарлык өлеше	%	7,5	7,6	7,7	7,8	7,9	8,0
4	Кече һәм урта предприятиеләр һәм ШЭ продукциясенә (хезмәт күрсәтүләренә) әйләнеше	млн. сумнарда	6 311	6 312	6 313	6 314	6 315	6 315
5	Кече һәм урта эшкуарлык предприятиеләре эшчәнлегеннән берләштерелгән бюджетка салым кертемнәре күләме	млн. сумнарда	80,142	83,494	83,494	83,494	83,494	83,494
6	Жирле бюджетка салым кертемнәрендә КУЭ субъектлары өлеше	%	17,4	17,5	17,6	17,6	17,6	17,6
7	Муниципаль сатып алуларда КУЭ өлеше (сумнарда)	%	40	42	42	42	42	42

8	Үз-үзләрәнә эшләүчеләр саны	кеше	1403	1560	1600	1600	1600	1600
9	КУЭ субъектлары булган экспорттерлар саны, шул исәптән ШЭ субъектлары	берәмлек	8	8	8	8	8	8
10	Төп капиталга инвестицияләр бюджет акчаларыннан гайре)	Млн сум	3345	3542	2760	3028	3294	3000

2024-2027 елларга ТАТАРСТАН Республикасы Менделеевск муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү буенча муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

№ т/б	Чаралар исемлеге	Нәтижә:	Жаваплы оешмалар, затлар Башкаручылар	Башкару вакыты	Финанслау чыганақлары
1	2	3	4	5	6
1. кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын нәтижәле үстерү өчен норматив-хокукый тәэмин итүне камилләштерү һәм административ киртәләрне киметү					
1	Кече һәм урта эшкуарлык өлкәсендә закон чыгару һәм норматив-хокукый актлар проектларына, гамәлдәге проектларга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында тәкъдимнәр әзерләү	Кече эшкуарлыкны үстерүнең хокукый базасын камилләштерү	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Таләп ителми

2	Эшкуарлык өлкәсендә муниципаль дәрәжәдә норматив-хокукий һәм башка чаралар үткәрү	Кече эшмәкәрлеккә ярдәм итү буенча нәтижәле оештыру һәм башка чаралар үткәрү	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Таләп ителми
3	Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерүгә комачаулаучы административ киртәләрне бетерү. Дәүләт, кулланучылар шәхси эшмәкәрләр мәнфәгатьләрен яраштыруны тәмин итү Проектларны "бер тәрәзә" режимында гамәлгә ашырылганчы озата бару	Сорап алына торган документларның төгәл, үтә күренмәле регламентын һәм аларны карауның төгәл срокларын күрсәтеп, район хезмәтләре эшчәнлегенң төгәл, үтә күренмәле регламентын булдыру, шул исәптән: һәр этапта жир кишәрлекләрен милеккә (арендага) рәсмиләштерү, төзелеш һәм реконструкциялүгә проект документациясен карау, вывескаларга һәм реклама мәгълүматына рөхсәтләр рәсмиләштерү, биналарны торак булмаган бинадан торак булмаганга һәм торак булмаган бинага күчерү киресенчә, биналарны үзгәртеп коруга рөхсәтләрне рәсмиләштерү һ.б.	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Таләп ителми
2.инвестиция проектларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле ресурсларга инженерлык инфраструктурасы объектларын булдыру һәм үстерү һәм эшкуарлык субъектларыннан файдалану системасын яхшырту					
1	Индустриаль (сәнәгать) парклар һәм сәнәгать майданчыклары булдыру	Эшкуарлык субъектларын үстерү өчен шартлар тудыру	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Сәнәгать паркларының инженерлык инфраструктурасына ярдәм итүгә һәм аны үстерүгә бирелә торган Федераль һәм

					Республика бюджетларыннан субсидиялар
2	Менделеевскидагы алгарышлы социаль-икътисадый үсеш территориясенә инвесторларны жәлеп итү	Инвесторлар жәлеп итү, кече һәм урта эшкуарлык субъектлары санын арттыру, салым ташламалары	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Таләп ителми
3	монопрофильле муниципаль берәмлекләрдә яңа инвестиция проектларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле инфраструктура объектларын төзү һәм (яисә) реконструкцияләү чараларын гамәлгә ашыру максатларында чыгымнарны финанслашуга «ВЭБ.РФ» ДКУ заявка формалаштыру	Эшкуарлык субъектларын үстерү өчен шартлар тудыру	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	«ВЭБ.РФ» ГКР субсидиясе һәм Татарстан Республикасы бюджеты акчалары
3. Эшкуарлык субъектларына финанс һәм мөлкәти ярдәм чараларын гамәлгә ашыру					
1	Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына субсидияләр, грантлар һәм ташламалы кредитлар бирүгә ярдәм итү	Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының санын арттыру	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Таләп ителми
2	Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өчен кече һәм урта эшкуарлык субъектларын стимуллаштыру һәм жәлеп итү	Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу өчен кече һәм урта эшкуарлык субъектлары санын арттыру	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Таләп ителми

3	<p>Муниципаль мөлкәт исемлеген алып бару, Өченче зат хокукларыннан ирекле кече һәм урта эшкуарлык субъектларына аны биләүгә һәм (яисә) файдалануга озак сроклы нигездә (шул исәптән аренда түләвенәң ташламалы ставкалары буенча) бирү максатларында кече һәм урта эшкуарлык субъектларының мөлкәти хокуклары керми кече һәм урта эшкуарлык субъектларын яклау инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмалар һәм һәм башка чаралар үткөрү</p>	<p>Муниципаль исемлекне киңәйтү мөлкәт бирү өчен кече һәм урта эшкуарлык субъектларына, тәкъдим итү буенча тәкъдимнәр булу кече һәм урта эшкуарлык субъектларына муниципаль мөлкәт</p>	<p>Башкарма комитет Башкарма комитетының муниципаль район, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы</p>	<p>2024-2027 еллар</p>	<p>Таләп ителми</p>
4	<p>Социаль эшмәкәрләргә һәм социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга биләүгә (файдалануга) тапшырырга мөмкин булган муниципаль мөлкәт исемлеген төзү һәм алып бару оешмалар</p>	<p>Жөмләләрнең булуы социаль эшкуарларга муниципаль мөлкәт бирү һәм социаль яклау юнәлешле коммерциячел булмаган оешмаларга</p>	<p>Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы мөлкәти һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы</p>	<p>2024-2027 еллар</p>	<p>Таләп ителми</p>
<p>5. Эшкуарлык субъектларын мәгълүмати тәэмин итү</p>					
1	<p>Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына мәгълүмати ярдәм Киңәшмәләр, "түгәрәк" өстәлләр, белем бирү чаралары, практик семинарлар, конкурслар, конференцияләр оештыру</p>	<p>Эшкуарлык субъектларын мәгълүматлаштыруны арттыру</p>	<p>Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчә, «Менделеевск» ИЦ «Татмедиа» АЖ филиалы</p>	<p>2024-2027 еллар</p>	<p>Таләп ителми</p>

2	Эшмәкәрләргә социаль-хезмәт мөнәсәбәтләре, хезмәтне саклау мәсьәләләре бунча практик һәм методик ярдәм күрсәтү һ.б.	Кече эшқуарлык субъектларына законнардагы үзгәрешләр турында мәғлүмат җиткерү житештерү эшчәнлегендә хокук бозуларны булдырмау	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Таләп ителми
3	Эшқуарның уңай образын формалаштыруга юнәлдерелгән мәкаләләр, мәғлүмати материаллар бастырып чыгару. эшқуарлык эшчәнлеген пропагандалау һәм популярлаштыру	Жәмәгатьчелекнең эшқуарлыкка ышанычын һәм кызыксынуын арттыру	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты структур бүлекчәләр, «Татмедиа» АЖ филиалы «Менделеевск» ИЦ	2024-2027 еллар	Таләп ителми
4	Районның кече һәм урта эшқуарлыгына ярдәм итү һәм аны үстерү өлкәсендә уздырыла торган чараларны мәғлүмати тәэмин итү. Кече һәм урта эшқуарлык турында муниципаль районның рәсми сайтында материаллар урнаштыру	бизнесның кече һәм урта вәкилләре Эшенең алдынгы тәҗрибәсен системага салу һәм тарату Конкурсларда, күргәзмәләрдә, башкаларда катнашуга кече эшқуарлык субъектларын җәлеп итү	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчә, «Менделеевск» ИЦ «Татмедиа» АЖ филиалы	2024-2027 еллар	Таләп ителми
6. Муниципаль программаның аерым чаралары					
1	Эшмәкәрләр ассоциацияләрен булдыруга ярдәм итү	Эшмәкәрләрнең берләшүе гомуми мәсьәләләргә хәл итү өчен эшчәнлек төрләре	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Таләп ителми
2	Хатын-кызлар эшқуарлыгына ярдәм	Кече һәм урта субъектлар арасында хатын-кызлар санының артуы һәм башка чаралар үткәрү	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Эшқуарлыкка ярдәм итү һәм үстерү өчен бирелә торган Федераль һәм Республика бюджетларыннан субсидияләр

3	Яшьләр эшқуарлығына ярдәм	Физик затлар тарафыннан 30 яшькә кадәр (шул көнне кертеп) төзелгән кече эшқуарлык субъектлары санын арттыру	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Эшқуарлыкка ярдәм итү һәм үстерү өчен бирелә торган Федераль һәм Республика бюджетларынан субсидияләр
4	Социаль эшқуарлыкка ярдәм	Социаль эшқуарлар санын арттыру	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Эшқуарлыкка ярдәм итү һәм үстерү өчен бирелә торган Федераль һәм Республика бюджетларынан субсидияләр
5	Үз-үзләренә эшләүчеләргә ярдәм	Социаль юнәлешле эшчәнлектә үз-үзләренә эшләүчеләр санын арттыру	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Эшқуарлыкка ярдәм итү һәм үстерү өчен бирелә торган Федераль һәм Республика бюджетларынан субсидияләр
6	Крестьян-фермер хужалыклары, гаилә фермаларын үстерүгә ярдәм итү	КФХ, ШЯХ саны арту	Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр	2024-2027 еллар	Инвесторлар акчалары, Эшқуарлыкка ярдәм итү һәм үстерү өчен бирелә торган Федераль һәм Республика бюджетларынан субсидияләр

7	<p>субъектларның үзара хезмәттәшлеген оештыру</p> <p>Үзәк белән эшкуарлык эшчәнлеге район халкын эш белән тәэмин итү инициативалы, җаваплы затларны икътисадның өстенлекле тармакларында үз бизнесын оештыруга җәлеп итү һәм аларга жирле органнар тарафыннан ярдәм күрсәтү мөмкинлеге турында мәгълүмат үзидарә</p>	<p>Эшкуарлыкны стимуллаштыру яшьләр эшчәнлеге, аларга ярдәм итү</p> <p>халыкны эш белән тәэмин итү проблемалары белән бәрелешкән гражданныр мәшгульлеге</p>	<p>Башкарма комитет Башкарма комитетының муниципаль район, структур бүлекчәләр, Менделеевск районы халыкны эш белән тәэмин итү үзәге</p>	2024-2027 еллар	Таләп ителми
8	<p>Кече һәм урта эшкуарлык субъектларын муниципаль районда, Татарстан Республикасында үткәрелә торган күргәзмәләрдә, ярминкәләрдә, конкурсларда катнашуга җәлеп итү</p>	<p>Үсешкә ярдәм</p> <p>Эшмәкәрлек, уңышлыларның алдынгы тәҗрибәсен тарату</p> <p>Эшмәкәрләр, социаль-икътисадый үсештә кече һәм урта бизнесның ролен һәм әһәмиятен тарату</p> <p>рәсми сайтында урнаштырырга.</p>	<p>Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр</p>	2024-2027 еллар	<p>Инженерлык МСПына ярдәм итүгә һәм аны үстерүгә бирелә торган Федераль һәм Республика бюджетларыннан субсидияләр</p>
9	<p>Менделеевск муниципаль районында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү мониторингы</p>	<p>Кече һәм урта хәлнең агымдагы торышының дәрәҗәс һәм тулы статистик картинасын билгеләү һәм башка чаралар үткәрү</p>	<p>Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты, структур бүлекчәләр</p>	2024-2027 еллар	Таләп ителми